

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE KOTMANOVÁ

október 2007

dokument neprešiel jazykovou úpravou

Objednávateľ:

Obec Kotmanová

p. Ľubomír Božík – starosta obce
985 53 p. Mýtna

Zhotoviteľ:

Ing. Ján Sivok – JSS

Ing. Ján Sivok
Hrnčiarska 298/16
985 52 Divín

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Kotmanovej pod č. XY/2007 zo dňa XY. októbra 2007.

Ľubomír Božík
starosta obce Kotmanová

Obsah

Úvod	00
Príhovor starostu obce Kotmanová	00
Vízia obce Kotmanová	00
1. Význam a metodika spracovania PHSR	
1. 1 Význam a cieľ spracovania PHSR	00
1. 2 Metodika a postup spracovania PHSR	00
1. 3 Charakteristika PHSR a nadväznosť na základné rozvojové dokumenty	00
1. 4 Základné pojmy	00
ANALYTICKÁ ČASŤ	
2. Audit zdrojov	
2. 1 Základná charakteristika obce	00
2. 2 Všeobecná charakteristika obce a jej historický vývoj	00
2. 2. 1 Geografická charakteristika	00
2. 2. 2 Prírodné, klimatické a geologické podmienky	00
2. 2. 3 Historický vývoj obce	00
2. 2. 3. 1 Kultúrno-historický potenciál obce	00
2. 2. 3. 2 Heraldické znaky obce	00
2. 3 Demografický vývoj a štruktúra obyvateľov obce	
2. 3. 1 Historický vývoj počtu obyvateľov obce	00
2. 3. 2 Stav a pohyb obyvateľstva obce v rokoch 2000 – 2005	00
2. 3. 3 Veková štruktúra obyvateľov	00
2. 3. 4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	00
2. 3. 5 Vierovyznanie	00
2. 3. 6 Národnostné zloženie obyvateľstva	00
2. 3. 7 Ekonomická aktivita obyvateľstva	00
2. 3. 7. 1 Zamestnanosť	00
2. 3. 7. 2 Nezamestnanosť	00
2. 4 Technická a občianska vybavenosť	
2. 4. 1 Technická vybavenosť	00
2. 4. 2 Domový a bytový fond	00
2. 4. 3 Doprava a komunikácie	00
2. 4. 4 Telekomunikácie, internet, pokrytie TV signálom	00
2. 4. 5 Informačné systémy v obci	00
2. 4. 6 Protipožiarna ochrana	00
2. 5 Školstvo, kultúra, šport	
2. 5. 1 Škola a predškolské zariadenia	00
2. 5. 2 Kultúra a kultúrne zariadenie	00
2. 5. 3 Športové zariadenia, kluby, činnosť	00
2. 6 Zdravotníctvo a sociálna oblasť	
2. 6. 1 Zdravotnícke zariadenia v obci	00
2. 6. 2 Sociálna činnosť obce	00
2. 7 Analýza hospodárstva	
2. 7. 1 Organizačná štatistika hospodárstva	00
2. 7. 2 Subjekty organizačnej štatistiky v obci podľa OKEČ-u	00
2. 7. 3 Neziskové inštitúcie	00
2. 8 Analýza terciárnej sféry	
2. 8. 1 Finančníctvo	00
2. 8. 2 Obchod a služby v obci	00
2. 8. 3 Služby a potenciál cestovného ruchu	00
2. 8. 3. 1 Ubytovacie a stravovacie zariadenia	00

2. 9	Analýza životného prostredia	00
2. 9. 1	Znečisťovanie ovzdušia a nakladanie s odpadmi	00
2. 9. 2	Ochrana prírody	00
2. 9. 3	Vodné plochy a toky	00
2. 10	Majetok obce	00
3.	Dotazníkový prieskum	
3. 1	Metodika dotazníkového prieskumu	00
3. 2	Charakteristika a obsah dotazníka	00
3. 3	Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	00
4.	SWOT analýza obce	00
5.	Identifikácia a analýza problémov	
5. 1	Definovanie problémových oblastí rozvoja obce	00
5. 2	Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	00
STRATEGICKÁ ČASŤ		
6.	Vízia obce	00
7.	Stratégia rozvoja obce	
7. 1	Strategický cieľ rozvoja obce	00
7. 2	Prioritné oblasti rozvoja obce, ciele, opatrenia a aktivity	00
7. 3	Akčné plány	00
IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ		
8.	Zabezpečenie PHSR	
8. 1	Finančné zabezpečenie PHSR – spôsoby financovania rozvoja obce	00
8. 2	Personálne zabezpečenie PHSR – vytvorenie koordinačných skupín zabezpečujúcich realizáciu plánov z PHSR v budúcnosti	00
9.	Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR	00
9. 1	Spôsob monitorovania PHSR	00
9. 2	Vyhodnotenie a spôsob modifikovania PHSR	00
Záver		00
Použitá literatúra a zdroje údajov		00
Prílohy		00

Úvod

Poznanie toho, že je potrebné uskutočniť zásadné zmeny vo vývoji spoločnosti na globálnej, národnej i miestnej úrovni z dôvodu zhoršovania životného prostredia, drancovania nerastných surovín, zamerania sa na neustály rast ziskov, začalo prenikať na verejnosť začiatkom sedemdesiatych rokov 20. storočia. Prijala sa úloha vytvorenia uceleného súboru sociálnych, ekonomických a environmentálnych princípov na dosiahnutie **trvalo udržateľného rozvoja**, ktorý je chápaný ako:

...taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovať potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti budúcich generácií uspokojovať ich potreby.

Pre trvalo udržateľný rozvoj nie je dominantný ekonomický rast, ale je viac zameraný na **otázky kvality života a rovnakých možností pre každého**. Týka sa dlhodobého zdravia a integrity životného prostredia, zahŕňa starosť o kvalitu života, rovnaké možnosti všetkých ľudí, rovnaké práva pre terajšiu generáciu i nasledujúce.

Rozhodujúcim nástrojom štátnej regionálnej politiky sa stal **zákon č. 503/2001 Z.z.** o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 351/2004 Z.z., ktorý ustanovuje, že hlavnú úlohu pri strategickom plánovaní podpory regionálneho rozvoja zohrávajú orgány štátnej správy, obcí a samosprávnych krajov.

V zmysle uvedeného zákona má efektívnemu plánovaniu a čerpaniu prostriedkov pre miestny a regionálny rozvoj napomôcť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce, resp. samosprávneho kraja. **PHSR je strednodobý programový dokument**, ktorý obsahuje najmä analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb, úlohy a prvoradé potreby v rozvoji ako aj návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Strategické plánovanie miestneho a regionálneho rozvoja alebo aj programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa do slovníka a agendy samospráv dostali najmä v súvislosti s možnosťou uchádzať sa o európske dotácie. Strategické plánovanie je ale najmä spôsob aktívneho ovplyvňovania budúcnosti daného územia, ktorý pomáha zladit' predstavy rozhodujúcich aktérov rozvoja, umožní lepšie sa vyrovnat' s prebiehajúcimi zmenami vonkajšieho prostredia, umožní využiť komparatívne výhody a potlačiť existujúce nevýhody s cieľom zvýšenia konkurenčného postavenia. Tento proces preto nemôže byť motivovaný iba vidinou získania dotácií. Úlohou miest, obcí a regiónov je strategický plán miestneho rozvoja nastaviť tak, aby na jeho základe bolo nielen možné čerpať prostriedky zo zdrojov EÚ, ale zároveň mať realistickú stratégiu miestneho rozvoja založenú na miestnych potrebách a špecifikách. **„Ked' nevieme, kam chceme ísť, nepomôže nám ani to, že si kúpime automapu.“**

Európa regiónov, zdôrazňovanie zodpovednosti regiónov za hospodársko-sociálny rozvoj vlastného územia, decentralizácia kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja, regionálna politika krajiny a medzi-regionálna spolupráca, ako aj úspešné a prínosné projekty – to patrí medzi najdôležitejšie aktivity Európskej únie vo vzťahu k regionálnemu rozvoju.

V programovacom období (2007-2013) pripadne Slovensku z európskeho balíka viac ako 11 miliárd Eur z celkového balíka 385 mld. Regionálna politika EÚ sa podľa už schválených dokumentov bude v blízkej budúcnosti uberať tromi smermi, ktoré pokrývajú oblasti „konvergencia“, „zvyšovanie konkurencieschopnosti“ a „Európska územná spolupráca“. V decembri 2006 bol vládou SR prijatý Národný strategický referenčný rámec SR, ktorý je kľúčový dokument pre programovanie pomoci EÚ na nasledujúce rozpočtové obdobie. V auguste 2007 bol predmetný dokument akceptovaný aj Európskou komisiou.

Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci Kotmanová realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach. PHSR obce Kotmanová vychádza z dlhohodobej vízie obyvateľov využiť geografickú polohu obce a krásu krajiny s prírodnými danosťami, predovšetkým v cestovnom ruchu.

PHSR obce Kotmanová poskytuje komplexný pohľad na súčasný stav hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a **stanovuje strategický cieľ, prioritné oblasti rozvoja, ciele, opatrenia a aktivity** v súlade s cieľmi Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007 – 2013 a PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja.

Dokument PHSR obce Kotmanová bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v zmysle § 10, ktorý rámcovo vymedzuje jeho obsah.

Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády SR a princípy regionálnej politiky EÚ zakotvené zvlášť v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (toto nariadenie formuluje všeobecné ustanovenia o štrukturálnych fondoch).

Dokument PHSR obce Kotmanová je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Príhovor starostu obce Kotmanová

Vážené dámy, vážení páni,

v rukách držíte dokument, ktorý predstavuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kotmanová.

Vstupom Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva sa naskytla možnosť podieľať sa na čerpaní pomoci, ktorú Európska únia poskytuje regiónom. Na základe spracovaného Národného strategického referenčného rámca pre roky 2007 – 2013 a Programu rozvoja vidieka môže Slovenská republika čerpať finančnú pomoc v 11 operačných programoch. Pomoc z Európskej únie sa poskytuje na ekonomický a sociálny rozvoj regiónov Slovenska.

Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja ukladá obciam povinnosť spracovať strednodobý programový dokument – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR). PHSR je základným rozvojovým dokumentom, ktorý je akceptovaný Európskou úniou. Je nevyhnutnou súčasťou rozvojových projektov, ktoré budú predkladané obcami a má podporný charakter na programovacie obdobie 2007 – 2013.

PHSR zahŕňa v sebe všetky oblasti života, v ktorých existuje perspektíva rozvoja, od podnikateľskej a ekonomickej oblasti cez ľudské zdroje, cestovný ruch a kultúru, životné prostredie, infraštruktúru a základnú vybavenosť obce, bytovú problematiku až po sociálne otázky a školstvo. Podáva súhrnný pohľad na súčasnú situáciu a podmienky života občana našej obce. PHSR má ambíciu byť východiskovým dokumentom pri realizácii komplexných riešení problémov našej obce, týkajúcich sa najmä nezamestnanosti, infraštruktúry, rozvoja cestovného ruchu i ďalších oblastí. Konkretizuje strategické ciele a rozvojové aktivity vo forme konkrétnych opatrení a projektov, určuje ich nositeľov a navrhuje spôsob financovania a implementácie.

Naším predpokladom je, že obec Kotmanová sa bude rozvíjať postupným, prirodzeným vývojom, to znamená, že sa budú rozvíjať proporcionálne všetky oblasti života so základným cieľom zlepšiť kvalitu života všetkých obyvateľov obce Kotmanová.

Verím, že do realizácie tohto programu sa zapoja okrem samotnej obce aj ďalšie subjekty, organizácie, inštitúcie a v neposlednom rade aj obyvatelia obce, aby sme spoločnými aktivitami zrealizovali zábery uvedené v tomto programe a zanechali tak ďalším generáciám naše dedičstvo.

V Kotmanovej, dňa 30. septembra 2007

Ľubomír Božik

starosta obce
Kotmanová

Vízia obce Kotmanová

„Obec Kotmanová predstavuje sídlo vidieckeho charakteru v severozápadnej časti Novohradu, ktoré charakterizuje komplexne vybudovaná základná infraštruktúra. V obci je rozvinutý cestovný ruch založený na využití prírodných krás chotára obce a na celoročnom poskytovaní služieb s množstvom pracovných príležitostí pre miestnych obyvateľov. Tie nachádzajú občania aj v rozvinutom poľnohospodárstve. Je to obec, v ktorej prekvitá výstavba rodinných domov, býva v nej množstvo mladých ľudí a mladých rodín, ktoré spoločným úsilím prispievajú ku spoločenskému, športovému a kultúrnemu rozvoju obce. Ich záujem o veci verejné a život v obci je neustály a snaha o pomoc svojej obci stále rastie.

Obec má dostatok obyvateľov, demografický vývoj je priaznivý. Nepracuje len ten, kto skutočne nechce, alebo nemôže. V obci je zabezpečená komplexná starostlivosť o svojich obyvateľov, sieť obchodov a služieb je na postačujúcej úrovni. Aj vďaka tomu sa obec stáva vyhľadávaným miestom života nielen chalupárov a víkendových návštevníkov, ale hlavne mladých ľudí, rodín a všetkých tých, ktorí si zvolili miesto života na vidieku miesto života v meste.

Kotmanová je obcou, ktorá poskytuje svojim obyvateľom vysokokvalitnú úroveň šťastného života v ekologicky čistom prostredí s vysokou hodnotou životného prostredia.“

1. Význam a metodika spracovania PHSR

1.1 Význam a cieľ spracovania PHSR

Regionálny rozvoj sa v súčasnosti uskutočňuje v dvoch vzájomne prepojených koncepcných smerovaniach, a sice realizáciou regionálnej politiky na úrovni vnútroštátnych legislatívnych noriem a na úrovni foriem pomoci regiónom s možnosťou využitia foriem pomoci z fondov Európskej únie.

Zároveň prebieha zložitý proces transformácie ekonomiky a spoločnosti a vytvorenia zodpovedajúceho inštitucionálneho a legislatívneho rámca na prevzatie a implementáciu pravidiel Európskej únie.

Vytvoriť komplexný systém podpory regionálneho rozvoja na celoštátnej regionálnej, ale aj miestnej úrovni bolo cieľom Zákona NR SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý okrem iného ustanovil i kompetenciu vypracúvať, schvaľovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie PHSR, príp. jeho časti, podieľať sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocovať ich plnenie.

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) býva pri projektoch zameraných na regionálny rozvoj často podmienené ich zladením s rozvojovou stratégiou príslušnej obce, mikroregiónu či kraja. Vyžaduje to aj uvedený zákon o podpore regionálneho rozvoja. Podľa tohto zákona **majú mať obce schválený PHSR**.

PHSR obce nenahrádza územno-plánovacia dokumentáciu a územno-plánovacie podklady, ale patrí medzi ostatné podklady využívané v územno-plánovacej činnosti. Na úrovni obce je základným územno-plánovacím dokumentom územný plán obce alebo zóny. Územné plánovanie vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt (Zákon č. 50/76 Z.z. v znení neskorších predpisov). Jednotlivé zámery predkladané v rámci prípravy **PHSR musia byť však v súlade s existujúcou schválenou územno-plánovacou dokumentáciou**, príp. s podkladmi, pričom program rozvoja obce stanovuje iba mieru podpory jednotlivým jeho zámerom.

Dokument PHSR obce je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov so zreteľom na vzájomné vertikálne a horizontálne väzby medzi jednotlivými komponentmi krajiny.

Cieľom PHSR je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, príp. rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod. Je to program cielených opatrení navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

PHSR sa zameriava na komplexnú koncepciu rozvoja obce v hlavných oblastiach jej života pre najbližšie a strednodobé obdobie so zakladaním rozvojových prvkov a východísk pre dlhodobý a dlhodobý udržateľný rozvoj tohto sídelného a územného útvaru. Hlavnou intenciou programu je zvrátenie nepriaznivých tendencií a rozvoj tých ukazovateľov a oblastí, ktoré môžu z dlhodobého hľadiska vytvoriť podmienky pre dlhodobý udržateľný rozvoj celého územia a jeho atraktivitu.

Poslaním PHSR je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce. Je to zároveň otvorený dokument a mal by sa **podľa vopred stanovených pravidiel dopĺňať a aktualizovať**. Je preto výsledkom cieľavedomého, otvoreného a demokratického procesu, do ktorého sa aktívne zapájajú všetci dôležití sociálni partneri na úrovni obce (verejná správa, podnikatelia, mimovládne organizácie, verejnosť, obyvatelia). Takto vypracovaný dokument PHSR má predpoklady, aby si získal širokú miestnu podporu a stáva sa užitočným nástrojom nielen na koordináciu prioritných rozvojových zámerov (verejných aj súkromných), ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu. Vychádza pritom z analýz obsiahnutých vo východiskovej časti programu a odhaľovaní a anticipácii základných tendencií a vývinových trendov v záujmovom území i širšom kontexte.

PHSR sa zameriava na komplexnú koncepciu rozvoja obce v hlavných oblastiach jej života pre najbližšie a strednodobé obdobie so zakladaním rozvojových prvkov a východísk pre dlhodobý a dlhodobý udržateľný rozvoj tohto sídelného a územného útvaru. **Cieľom vypracovaného rozvojového dokumentu PHSR obce je prispieť k vyváženému rozvoju obce**.

1. 2 Metodika a postup spracovania PHSR

Dokument PHSR z hľadiska metodického postupu je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Zahŕňa proces plánovania, organizovania, rozhodovania a finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja na regionálnej, resp. miestnej úrovni s cieľom dosiahnuť hospodársky a sociálny rozvoj v určenom období a tým zabezpečiť vyvážený rozvoj cieľového územia, t.j. obce.

Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Vypracovanie a realizácia účinného PHSR je zložitý proces, ktorý je mimoriadne náročný na koordináciu, odborné vedomosti a zabezpečenie širokej palety väzieb na strategické dokumenty v SR a EÚ. Hlavným zámerom je zavedenie procesu strategického plánovania do života obce na princípoch partnerstva, programovania, koncentrácie a doplnkovosti.

- ✚ dokument PHSR obce Kotmanová je spracovaný metódou interaktívneho plánovania. Podstatou metodiky interaktívneho plánovania je, že proces prebieha systémom zdola nahor, čo znamená, že sami miestni ľudia musia byť autormi svojich rozvojových plánov, ktoré budú aj realizovať. Oni sami najlepšie poznajú svoje okolie, jeho možnosti a problémy. Rovnako veľmi dobre vedia o svojich potrebách a potrebách svojich detí a nevyhnutne musia mať prvé právo rozhodovať o svojej budúcnosti, čo je základný princíp demokracie.

V procese spracovania PHSR obce Kotmanová bol teda aplikovaný prístup predstavujúci kombináciu expertnej a komunitnej metódy, ktorý spája profesionalizmus a miestne znalosti. Cieľom je, aby program rozvoja obce nebol len „názorom odborníkov“, ale aby bol zrozumiteľný i pre laikov a slúžil obci a jej obyvateľom.

Spracovanie programu, priebeh a zabezpečenie po organizačnej, obsahovej i vecnej stránke zabezpečoval koordinátor – projektový manažér Ing. Ján Sivok v spolupráci s pracovnou skupinou obce Kotmanová počas obdobia apríl – august 2007.

Táto činnosť obnášala naštudovanie si potrebných dokumentov a podkladov, spracovanie dát a zverejnenie informácií v analytickej časti, komunikáciu s významnými inštitúciami a aktérmi v obci, vyzvanie verejnosti na vyjadrenie názorov k strategickej časti dokumentu, spracovanie strategickej časti a návrh postupu implementácie programu.

- ✚ PHSR obce je strednodobý programový dokument vypracovaný spravidla na obdobie 5 – 7 rokov, ktorý obsahuje tri základné časti: analytickú, strategickú a implementačnú (realizačnú). Za jeho vypracovanie a realizáciu je zodpovedná obec. Uvedené činnosti predstavujú nasledovný kruh činností:

- ✚ **prvá skupina činností** zahŕňa všeobecnú analýzu situácie obce. Analytická časť má charakter komplexného profilu obce a predstavuje prehľad (audit) vnútorných zdrojov obce – prírodných, historických, kultúrnych, územno-technických, ľudských a finančných. Realizáciou týchto činností sa získala odpoveď na otázku, „**kde sa obec v súčasnosti nachádza**“. Analytická časť spracovania PHSR

predstavuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia ako potenciálu jej rozvoja do budúcnosti. Táto časť je ďalej členená podľa jednotlivých oblastí života obce, resp. funkčných subsystémov.

Zdroje informácie použiteľných pre jednotlivé činnosti analýzy poskytla samotná obec Kotmanová a využité boli aj existujúce externé zdroje predstavujúce spracované koncepčné materiály (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, Štatistický úrad SR, Krajská správa v Banskej Bystrici). Informácie potrebné pre spracovanie SWOT analýzy a stromov problémov boli získané formou dotazníkového prieskumu realizovaného priamo v obci.

Okrem analýz samotnej obce bolo potrebné väčšiu pozornosť venovať analýzám externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne, v ktorom obec pôsobí i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami.

Po vykonaní komplexného auditu zdrojov obce nasledovala syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce nesúca výsledok celej analytickej časti nevyhnutná pre stanovenie prioritných oblastí rozvoja obce.

- ✚ **v ďalšej etape** sme pristúpili k tvorbe schémy problémových oblastí rozvoja a ich vzájomnému prepojeniu, t.j. najkritickejším bodom rozvoja obce, ktorých vznik vyplynul z pripravenej SWOT analýzy a z jej slabých stránok a ohrození obce, t.j. faktorov vplývajúcich na obec ako hrozba, resp. brzdiaci článok v jej budúcom vývoji.
- ✚ **preklopením obrazu predstavujúceho schému problémových oblastí** sme získali stratégiu rozvoja obce so základnými prioritami jej smerovania v budúcnosti. Obsah stratégie priamo napĺňa riešenie jednotlivých problémových oblastí rozvoja. Celkovú stratégiu rozvoja sme rozdelili na víziu obce, strategický cieľ a prioritné oblasti rozvoja obce. Ich naplnenie predstavuje implementácia operatívnych cieľov rozvoja a návrh krokov – aktivít k ich dosiahnutiu.
- ✚ **najdôležitejšou fázou spracovania PHSR obce bude jeho implementácia**, t.j. príprava akčného plánu, realizácia jednotlivých aktivít a ich monitorovanie. **Akčný plán obsahuje** podrobný plán konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné vykonať v danom období pre dosiahnutie cieľov PHSR obce. Jednotlivé akčné plány a projektové návrhy by mali viesť k naplneniu vízie a dlhodobých plánov rozvoja obce. To znamená, že pokiaľ **predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“**, tak **akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“**. Je spracovaný v nadväznosti na rozpočet obce, v logickom poradí bude uvádzať jednotlivé činnosti, definovať ich časovú a finančnú náročnosť, ako aj zodpovednosť za ich realizáciu a ukazovatele na hodnotenie úspešnosti plnenia cieľov. Okrem toho pri definovaní akčných plánov a projektov boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ (štrukturálnych fondov) a previedli sme návrh možného financovania z jednotlivých potenciálnych podporných fondov EÚ.

Dokument PHSR má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína víziou obce a strategickým cieľom jej rozvoja a pokračuje prioritnými rozvojovými oblasťami. Dopĺňajú ju jednotlivé ciele smerujúce k dosiahnutiu jednotlivých rozvojových oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, aktivít a projektov zhrnutých v akčných plánoch.

Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. PHSR je teda integrovaným plánovacím dokumentom (preto sa používa označenie „program“ a nie „plán“) zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobé ciele a operatívnu časť – opatrenia realizovateľné v kratšom období.

1.3 Charakteristika PHSR a nadväznosť na základné rozvojové dokumenty

PHSR obce Kotmanová predstavuje spracovaný rozvojový dokument obce na roky 2007 – 2013. Ide o súbor prioritných oblastí, opatrení a cieľov smerujúcich k oživeniu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, prostredníctvom ktorého bude obec naplňovať svoje rozvojové plány a postupnými krokmi tak zabezpečovať svoj rozvoj v budúcnosti.

Dokument PHSR sa skladá sa z nasledovných častí:

- ❖ **úvod, vízia obce a význam a metodika spracovania PHSR** – charakterizuje samotný dokument, jeho význam a ciele dosiahnuté spracovaním. Okrem toho opisuje metodiku a spôsob spracovania dokumentu PHSR, charakterizuje základné pojmy danej problematiky, ako aj súlad so základnými dokumentmi na podporu regionálneho rozvoja pre obdobie 2007 – 2013. Samostatnú časť tvorí predstavenie vízie rozvoja obce na nasledujúce roky.
- ❖ **analytická časť** predstavuje ekonomické a sociálne východiská – jedná sa o prvý krok prípravy strategického rozvojového dokumentu. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie rozvojovej stratégie a popisujú hlavné sociálno-ekonomické súvislosti vývoja a zameriavajú sa predovšetkým na rozvojový potenciál a ľudské zdroje (prírodné zdroje a ľudské zdroje), ekonomické zdroje a materiálne fyzické zdroje (občianska vybavenosť a vzdelávanie).
 - predstavuje sumárny opis ekonomických a sociálnych charakteristík obce vrátane geografickej charakteristiky, prírodných, klimatických a geologických podmienok, ako aj historického vývoja obce a opisu pamiatok v obci, tzn. kultúrno-historického potenciálu.
 - súčasťou analytickej časti je aj opis demografického vývoja obce z hľadiska historického vývoja, ako aj súčasnosti v zmysle stavu a pohybu obyvateľstva, vekovej a vzdelanostnej štruktúry, vierovyznania a národnostného zloženia a ekonomickej aktivity.
 - ďalšou časťou je opis technickej a občianskej vybavenosti, školskej, kultúrnej, športovej, zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry.
 - analýza hospodárstva, terciárnej sféry, životného prostredia a hospodárenia a finančných vzťahov obce predstavujú poslednú časť analýzy súčasného stavu.
 - sumarizácia uvedených čiastkových analýz predstavuje SWOT analýzu – súhrn silných a slabých stránok súčasného stavu, pričom sa jedná o vnútorné prostredie a tiež súhrn príležitosti a ohrození budúceho rozvoja z hľadiska vonkajšieho prostredia obce.
 - definícia problémových oblastí rozvoja obce a určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádzajú zo SWOT analýzy.
- ❖ **strategická časť** – určuje programovú štruktúru pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru tvoria:
 - vízia obce – predpokladaný obraz obce v budúcnosti po dosiahnutí stanovených cieľov rozvoja.
 - stratégia rozvoja obce – predstavuje stanovenie strategického cieľa rozvoja obce, prioritných oblastí rozvoja obce, cieľov, opatrení a aktivít potrebných k dosiahnutiu týchto cieľov a naplneniu stratégie,
 - akčné plány – sumár jednotlivých projektových zámerov plánovaných v krátkodobom časovom horizonte smerujúcich k naplneniu stratégie rozvoja obce.
- ❖ **implementačná časť** – predstavuje realizačnú časť PHSR a to možnosti inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie dokumentu PHSR nasledovne:
 - spôsoby zabezpečenia PHSR (finančné a personálne),
 - monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR,
 - akčné plány.

Nadväznosť PHSR na základné rozvojové dokumenty

PHSR obce Kotmanová je tvorený súhrnom cieľov, opatrení a aktivít synergicky stanovenými, ktoré pomáhajú realizovať prioritné oblasti rozvoja obce. Stanovené prioritné oblasti rozvoja obce Kotmanová sú v súlade s cieľmi regionálneho rozvoja určenými na národnej i regionálnej úrovni.

Definované prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia a aktivity sú plne v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni NUTS I, NUTS II a NUTS III.

Je nevyhnutné dokázať súlad stanovených cieľov so strategickými rozvojovými dokumentmi, medzi ktoré možno zaradiť:

DOKUMENTY NÁRODNEJ ÚROVNE:

✓ **Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013**

Strategickým cieľom NSRR je výrazne zvýšiť do roku 2013 zamestnanosť, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR, je stratégia NSRR postavená na troch strategických prioritách a ich troch cieľov, ktoré sa bude snažiť prostredníctvom financovania operačných programov v programovom období 2007 – 2013 naplniť.

Strategické priority NSRR:

- o Infraštruktúra a regionálna dostupnosť – cieľom priority je zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb.
- o Znalostná ekonomika - cieľom priority je rozvoj zdrojov trvalo udržateľného rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb.
- o Ľudské zdroje - cieľom priority je zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby znalostnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín.

Stratégia, priority a ciele NSRR budú implementované prostredníctvom 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ.

• Operačné programy (OP)

- Regionálny operačný program – špecifická priorita: regionálna infraštruktúra,
- OP Životné prostredie – špecifická priorita: environmentálna infraštruktúra a ochrana životného prostredia,
- OP Doprava – špecifická priorita: dopravná infraštruktúra a verejná osobná doprava,
- OP Informatizácia spoločnosti – špecifická priorita: informatizácia spoločnosti,
- OP Výskum a vývoj – špecifická priorita: výskum a vývoj a infraštruktúra vysokých škôl,
- OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – špecifická priorita: podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií,
- OP Zdravotníctvo – špecifická priorita: modernizácia zdravotníctva,
- OP Vzdelávanie – špecifická priorita: moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť,
- OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – špecifická priorita: podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie,
- OP Bratislavský kraj – špecifická priorita: infraštruktúra, inovácie a informatizácie,
- OP Technická pomoc.

HORIZONTÁLNE PRIORITY sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie. Národný strategický referenčný rámec ma nasledovné horizontálne priority:

- A. marginalizované rómske komunity** - zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne MRK a zlepšenie ich životných podmienok,
- B. rovnosť príležitostí** - zabezpečenie rovnosti príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie,
- C. trvalo udržateľný rozvoj** - zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu,
- D. informačná spoločnosť** - rozvoj inkluzívnej informačnej spoločnosti.

✓ **Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010** (schválená uznesením vlády SR č. 140/2005) – **Lisabonská stratégia pre Slovensko**

✓ **Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010** – Akčné plány (schválené uznesením vlády SR č. 557/2005).

- ✓ **MINERVA** – je oficiálny vládny program rozvoja znalostnej ekonomiky na Slovensku. Uvedený vládny program je založený na Stratégii konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010: Národnej lisabonskej stratégii. Je zameraný na štyri základné oblasti:
 - ❖ informačná spoločnosť,
 - ❖ inovácie, veda a výskum,
 - ❖ investície do ľudí a vzdelávania,
 - ❖ podnikateľské prostredie.
- ✓ **Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja** (schválená uznesením vlády SR č. 978/2001 a uznesením Národnej rady SR č. 1989/2002).
- ✓ **Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja SR na r. 2005 – 2010** (schválený uznesením vlády SR č. 574/2005).
- ✓ **Národný program reforiem SR na r. 2006 – 2008** (schválený uznesením vlády SR č. 797/2005).
- ✓ **Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001** (KURS) (schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001).
- ✓ **Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky** – zásadou vytýčenou v spomínanom dokumente je aj minimalizácia vzniku, využívanie a správne zneškodňovanie odpadov.

DOKUMENTY REGIONÁLNEJ ÚROVNE:

- ✓ **Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na roky 2007-2013.**

Program je rozdelený na prioritné osi, ktoré reflektujú a opierajú sa o prioritné témy Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 - 2013. Textové návrhy vychádzajú zo záverov a výstupov dokumentov zameraných na diverzifikovanú regionálnu politiku BBSK a koncepcií BBSK v jednotlivých sektoroch.

Prioritné rozvojové osi PHSR BBSK osi:

- ❖ Prioritná os 1 – Rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov,
 - ❖ Prioritná os 2 – Ekonomický rozvoj, podpora investícií a inovácií,
 - ❖ Prioritná os 3 – Cestovný ruch,
 - ❖ Prioritná os 4 – Doprava,
 - ❖ Prioritná os 5 – Informačná spoločnosť,
 - ❖ Prioritná os 6 – Životné prostredie,
 - ❖ Prioritná os 7 – Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka.
- ✓ **Sociálno-ekonomická stratégia rozvoja mikroregiónu Javor**
 - ❖ Strategický cieľ: Zvýšiť kvalitu života pre občanov Mikroregiónu Javor do roku 2015,
 - ❖ Špecifické ciele: Rozvoj malého a stredného podnikania na základe využitia predovšetkým miestnych zdrojov a ostatných daností regiónu,
Vytvorenie podmienok pre celoživotné vzdelávanie občanov.

1. 4 Základné pojmy

Európska únia – je politické a ekonomické zoskupenie 25 demokratických štátov s 454,9 mil. obyvateľov, ktoré sa dobrovoľne spojili do tohto zoskupenia na dosiahnutie spoločných cieľov a jednoty v Európe pomocou jednotnej zahraničnej a vnútornej politiky. Európska únia však nie je dnes konečnou formou integrácie a bude sa ďalej rozširovať, tak ako sa budú vytvárať podmienky pre toto rozširovanie v samotnej EÚ, ako aj v štátoch, ktoré budú do EÚ vstupovať.

Cieľ Konvergencia – jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007 – 2013 financovaný z KF, ERDF a ESF. Cieľ Konvergencia financovaný z ERDF a ESF sa sústreďuje na regióny NUTS 2, ktorých hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily (HDP/obyv. v PKS), vypočítaný

na základe disponibilných údajov za tri posledné roky pred prijatím nariadenia, nedosiahne 75 % priemeru rozšírenej EÚ – čo je v prípade SR celé jej územie s výnimkou bratislavského kraja. Cieľ Konvergenzia financovaný z KF pokryje členské štáty, ktorých hrubý národný dôchodok (HND) v parite kúpnej sily, vypočítaný na základe disponibilných údajov za tri posledné roky pred prijatím nariadenia, nedosiahne 90% priemeru EÚ, a ktoré majú konvergenčný program – tieto kritériá SR spĺňa. Tento cieľ je zameraný na urýchlenie štrukturálnej konvergencie oprávnených regiónov a koncentruje sa na skvalitnenie podmienok rastu a zamestnanosti vďaka investíciám do fyzických a ľudských zdrojov; inovácií a spoločnosti založenej na vedomostiach; adaptabilnosti na hospodárske a sociálne zmeny; ochranu životného prostredia; administratívnu efektívnosť (článok 3 všeobecného nariadenia).

Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť – jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007 – 2013 financovaný z ERDF a ESF. Oblasti oprávnené na financovanie zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť, sú tie oblasti, na ktoré sa nevzťahuje cieľ konvergenzia (článok 6 všeobecného nariadenia) – čo je v prípade Slovenska Bratislavský kraj. Tento cieľ je s výnimkou najmenej rozvinutých regiónov zameraný na posilnenie konkurencieschopnosti a príťažlivosti regiónov, ako aj zamestnanosti predvídaním hospodárskych a sociálnych zmien vrátane zmien spojených s otvorením trhu prostredníctvom inovácie a podpory znalostnej spoločnosti, podnikania, ochrany a zlepšovania životného prostredia a zlepšovania dostupnosti, prispôbivosti pracovníkov a podnikov, ako aj rozvojom trhov práce na princípe sociálnej inklúzie (článok 3 všeobecného nariadenia).

Cieľ Európska územná spolupráca – jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007 – 2013 financovaný z ERDF. Tento cieľ je zameraný na posilnenie cezhraničnej spolupráce prostredníctvom spoločných miestnych a regionálnych iniciatív, posilnenie nadnárodnej spolupráce prostredníctvom činností prispievajúcich k integrovanému územnému rozvoju napĺňajúcemu priority Spoločenstva a posilnenie medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností na príslušnej územnej úrovni (článok 3 všeobecného nariadenia). Cieľ Európska územná spolupráca je v prípade cezhraničnej spolupráce oprávnený pre pohraničné regióny NUTS 3 – vo všeobecnosti do 150 km; v prípade nadnárodnej spolupráce – nadnárodné oblasti (zoznam bude stanovený EK neskôr) v prípade medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností – územie celého Európskeho spoločenstva.

Disparity – sú hlavné prekážky, bariéry, ktoré je nutné prekonať, aby bol dosiahnutý cieľ stratégie. Sú výsledkom syntézy identifikovaných slabých stránok a ohrození, uvedených v SWOT analýze.

Kritická oblasť – je to problémová oblasť, ktorá najviac obmedzuje budúci rozvoj a preto potrebuje zásah verejnej správy – alokáciu verejných financií. Kritická oblasť predstavuje ďalšiu etapu programovania, v ktorej sa vytvárajú logické štruktúry (SWOT) z voľne združených faktov v popisnej analýze

Efektívnosť – pomer medzi finančným vstupom a dosiahnutým výstupom, výsledkom, a/alebo dopadom.

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý prispieva k financovaniu pomoci na posilnenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti odstraňovaním regionálnych rozdielov cestou podpory rozvoja a štrukturálneho prispôsobenia sa regionálnych ekonomík. Zahŕňa aj adaptáciu upadajúcich priemyselných regiónov a zaostávajúcich regiónov a podporu cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce (článok 2 nariadenia o ERDF).

Európsky sociálny fond (ESF) – ide o finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ prispievajúci k napĺňaniu priorít EÚ ako posilňovanie ekonomickej a sociálnej súdržnosti zlepšovaním podmienok pre zamestnanosť a tvorbu pracovných príležitostí, podporou vyššej úrovne zamestnanosti a väčšieho počtu a lepších pracovných miest. A to cestou podpory politík členských krajín s cieľom dosiahnuť plnú zamestnanosť, kvalitu a produktivitu práce, propagovať sociálne začleňovanie (inklúziu), vrátane prístupu znevýhodnených ľudí k práci, a znižovať národné, regionálne a miestne rozdiely (článok 2 nariadenia o ERDF).

Faktory rozvoja – predstavujú hlavné impulzy, ktorých využitie, vedie k zmierňovaniu identifikovaných disparít. Faktory rozvoja môžu predstavovať existujúce, alebo budúce impulzy.

Inovačné póly rastu – sú tvorené definovanými centrami osídlenia (krajské mestá, mestá sídiel okresných a obvodných úradov) a časťou území ťažísk osídlenia prvej a druhej úrovne (súčasťou týchto

ťažisk sú okrem vyššie spomínaných centier osídlenia aj niektoré centrá, ktoré sú označované ako kohézne póly rastu) v súlade s Konceptiou územného rozvoja SR.

Kohézne póly rastu – sú tvorené definovanými centrami osídlenia kohézneho významu v príslušnom území. Plnia niektoré funkcie vyššieho významu aj pre príľahlé obce. Sú v nich sústredené rozhodujúce zariadenia lokálneho významu. Sú to predovšetkým centrá, ktoré plnia už v súčasnosti niektoré funkcie vyššieho významu aj pre príľahlé obce, a ktoré spĺňajú dobré lokalizačné faktory s dostupnosťou príľahlých obcí.

Kohézny fond – finančný nástroj kohéznej politiky EÚ na účely posilnenia hospodárskej a sociálnej súdržnosti Spoločenstva v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja (čl. 1 nariadenia o KF). Oprávnené na financovanie z KF sú tie členské štáty, ktorých HND na obyvateľa v PPS vypočítaný na základe údajov Spoločenstva za posledné tri dostupné roky je nižší ako 90 % priemeru Spoločenstva (čl. 5 všeobecného nariadenia).

Marginalizované rómske komunity – koncentrácie Rómov, ktorí trpia vysokou mierou sociálnej exklúzie a deprivácie.

Národný strategický referenčný rámec – v zmysle legislatívy (nariadení) Európskej únie každý členský štát predkladá pred začiatkom programového obdobia Európskej komisii vlastný rámcový programový dokument, Národný strategický referenčný rámec. Tento dokument predstavuje referenčný nástroj na prípravu programovania fondov. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovom období 2007 – 2013 v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámce pre intervencie fondov na európskej úrovni. Zabezpečuje, že pomoc z fondov bude využitá v súlade so Strategickými usmerneniami Spoločenstva. Taktiež určí prepojenie medzi prioritami Spoločenstva na jednej strane a Národným programom reforiem na druhej strane. Návrh všeobecného nariadenia Rady, čl. 25, ods. 3 dáva členskému štátu na výber, či začleniť cieľ Európska územná spolupráca do NSRR. NSRR musí povinne obsahovať iba cieľ konvergencia a cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

NATURA 2000 – je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a jej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Operačný program – dokument predložený členským štátom a prijatý Komisiou, ktorý určuje stratégiu rozvoja pomocou jednotného súboru priorít, na dosiahnutie ktorých sa bude žiadať pomoc z niektorého fondu alebo v prípade cieľa konvergencia z Kohézneho fondu a ERDF (článok 2 všeobecného nariadenia).

Pamäťové a fondové inštitúcie – inštitúcie zaoberajúce sa uchovávaním, ochranou a sprístupňovaním spoločenského poznania, poznatkov o kultúrnom dedičstve, umení a kultúre, jedinečných informácií a predmetov odbornej a laickej verejnosti. Medzi pamäťové a fondové inštitúcie patria archívy, knižnice, múzeá, galérie, pracoviská pre ochranu pamiatkového fondu, špecializované ústavy, špecializované odborné pracoviská v oblasti kultúry, vysoké školy, Slovenská akadémia vied, organizácie pre správu a ochranu autorských práv a organizácie na ochranu duševného a priemyselného vlastníctva.

Póly rastu – sú charakteristické prítomnosťou expandujúcich odvetví umiestnených v urbanizovanej oblasti, vyvolávajúce zmeny v ekonomických aktivitách lokalizovaných v zóne svojho vplyvu, ktoré sa prejavujú vo vyššej ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti daného územia v porovnaní s ostatnými územiami v regióne. Najvýznamnejšie (najväčšie) póly rastu determinujú vývoj výkonnosti a konkurencieschopnosti okrem úrovne regiónu aj na úrovni celého národného hospodárstva.

Princípy regionálnej politiky – základných princípov je päť a sú definované nasledovne:

Partnerstvo – všetci partneri (vláda, regionálne aj miestne subjekty, podniky, zástupcovia univerzít, nevládne organizácie atď.) sa majú aktívne podieľať na plánovaní a realizácii investícií ako aj na všetkých ostatných projektoch.

Subsidiarita – rozhodovanie bude prebiehať na najnižšej praktickej úrovni. Národné rozvojové dokumenty sú schvaľované Komisiou v Bruseli, ale koncipované a spravované sú národnými a regionálnymi orgánmi členskej krajiny.

Programovanie – všetky projekty musia zapadať do ucelenej niekoľkoročnej stratégie. EÚ kladie dôraz na komplexné posúdenie a riešenie problémových regiónov. A z toho dôvodu sú pre jednotlivé regióny spracovávané operačné programy, ktoré vyhodnocujú silné a slabé stránky regiónov a navrhujú spôsob riešenia problematických oblastí.

Doplnkovosť – peniaze fondov sú pridávané ku štátnemu rozpočtu, ale nenahradzujú ho. Štátne výdaje musia zostať na rovnakej úrovni ako predtým. Očakáva sa štátny príspevok na každý projekt. Na projekty, ktoré patria do kategórie Cieľa Konvergenca bude Európska únia prispievať maximálne 75 % z ich ceny.

Koncentrácia – fondy sa budú sústreďovať do najproblémovejších regiónov a na realizáciu najdôležitejších opatrení. Cieľom rozhodne nie je realizácia malých projektov, ktoré nemôžu zaistiť požadovaný rozvojový efekt.

Prioritná os – jedna z priorit stratégie v operačnom programe, ktorá sa skladá zo skupiny navzájom súvisiacich operácií s konkrétnymi, merateľnými cieľmi. Prioritná os operačného programu sa rovná jednej konkrétnej strategickkej/špecifickej priorite stratégie Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 - 2013

Regionálne členenie - Európska únia bola systematicky rozdelená na štatistické oblastné jednotky NUTS. Existuje celkom päť úrovní NUTS. V prípade Slovenskej republiky je toto delenie nasledovné:

NUTS I – Slovenská republika,

NUTS II – Región Bratislava, Región severozápad (Žilinský a Trenčiansky kraj), Región juhozápad (Trnavský a Nitriansky kraj), Región Východ (Banskobystrický, Košický a Prešovský kraj),

NUTS III – kraje,

NUTS IV – okresy,

NUTS V – sídla.

Riadiaci orgán – jeden alebo viac vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov či subjektov menovaných členskými štátmi pre účely riadenia podpory zo štrukturálnych fondov. Stanovuje sa riadiaci orgán pre každý operačný program a iniciatívy ES.

Sprostredkovateľský orgán – každý orgán alebo verejnoprávny orgán alebo súkromný subjekt, ktorý koná pod vedením riadiaceho (sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom) alebo certifikačného orgánu (sprostredkovateľský orgán pod certifikačným orgánom) alebo ktorý vykonáva povinnosti v mene takéhoto orgánu vo vzťahu k príjmom vykonávajúcim operácie.

Štrukturálne fondy EÚ – sú nástroje regionálnej politiky, prostredníctvom ktorých plynú finančné prostriedky, vyčlenené v rámci regionálnej politiky, do členských štátov. Napomáhajú riešiť dlhodobé problémy. Používajú sa v úzkej spolupráci členských štátov a regionálnych orgánov k podpore hospodárskeho vývoja tak, aby zmenšili rozdiely medzi regiónmi a sociálnymi skupinami. Štrukturálne fondy sú štyri (Európsky fond regionálneho rozvoja – ERDF, Európsky sociálny fond – ESF, Európsky poľnohospodársky podporný a záručný fond – EAGGF, Finančný nástroj pre riadenie rybolovu – FIFG), ku ktorým sa samostatne priraduje Kohézny fond.

Trvalo udržateľný rozvoj - taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovanie potrieb súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie ich potrieb. Trvalo udržateľný rozvoj zahŕňa zložky: ekonomickú, sociálnu a environmentálnu.

Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie v úvahu neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Strategický cieľ – predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chceme dosiahnuť v danom území v najbližších 5 až 7 rokoch. Predstava života obyvateľov obce a životných podmienok v časovom horizonte, na koniec ktorého sme schopní reálne dospieť. Vízia je ekvivalentom pojmu strategický, glo-

bálny cieľ, hlavný strategický cieľ. Ide vlastne o modelovaný stav obce, ktorý chceme v určitom časovom horizonte dosiahnuť. Predstavuje výsledok pôsobenia opatrení a úloh pri naplnení základných východísk.

Priorita – všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a prvenstvo v poradí. Ide teda o výber a stanovenie dôležitosti v rámci každej úrovne programu. Kritériom pre výber sú realizovateľnosť, ekonomická efektivita, ale ak politická priechodnosť. Pre tvorbu programov je pojem možné využiť pre stanovenie poradia (ohodnotenie) dôležitosti riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy máme riešiť v projektoch.

Akčný plán – predstavuje súbor logicky a hierarchicky prepojených súčastí programu podporujúcich realizáciu strategického cieľa, pričom súčasťou akčného plánu sú špecifické ciele, opatrenia a úlohy.

Špecifický cieľ – je odvodený zo strategického cieľa s nadväznosťou na prioritu. Predstavuje popísanie stavu, ktorý chceme v určitom časovom horizonte dosiahnuť. Ide o vyjadrenie určitého zámeru ako riešiť časť zo súboru problémov, ktoré rieši strategický cieľ. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, bytov, obyvateľov, pracovné miesta, km, m², Sk a pod). Ciele, ktoré chceme dosiahnuť v danom čase a danom priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Opatrenie – prostriedok, ktorým po určitú dobu zabezpečujeme príslušnú prioritu. Ako súbor podmienok pre riešenie projektov a finančných podporných opatrení k jednému cieľu. V programoch predstavuje konkrétnu realizáciu cieľov priority (napr. definíciu činností, ktoré program podporuje, kritéria pre výber projektov a ich sledovanie, kritéria pre žiadateľov podpory, pravidlá financovania). Ide vlastne o pomenovanie zásahu verejnej správy za účelom dosiahnutia špecifických cieľov. Opatrenie obsahuje nástroje, ktoré môžu mať charakter:

- programu,
- projektu,
- založenia inštitúcie,
- regulácie prostredníctvom normy,
- finančného mechanizmu (grantová alebo pôžičková schéma).

Opatrenie okrem toho predstavuje súbor činností smerujúcich k efektívnej alokácii verejných zdrojov a vymedzuje priestor pre spoluprácu všetkých partnerov s dlhodobým záujmom v území.

Činnosť (aktivita) – v rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu/projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotnými vstupmi a výstupmi (výsledkami).

Úloha – predstavuje hierarchicky najnižšie postavenú zložku programu, pričom má nasledujúcu charakteristiku:

- špecifická činnosť vykonávaná v rámci opatrenia,
- najkonkrétnejšie pomenovanie riešenia problému,
- obsahuje zodpovednosť, termíny a financovanie.

ANALYTICKÁ ČASŤ

2. Audit zdrojov

2.1 Základná charakteristika obce

Obec Kotmanová sa nachádza v severozápadnej časti okresu Lučenec v regióne Novohrad. Leží v lone krásnej prírody obkolesenej lesmi. Z hľadiska cestnej dostupnosti susedí s obcou Dobroč. V súčasnosti sa obec člení na miestne časti: Dlhý diel – Studená voda, Horné Fafáky, Pusté Lazy a Suchá dolina. Základnú charakteristiku obce predstavujú nasledovné údaje:

Základné informácie o obci Kotmanová		
Sídlo OcÚ	Obecný úrad Kotmanová, 985 53 p. Mýtna	
Kontakty	tel./fax:	047 43 97 109
	e-mail:	obec@kotmanova.sk
	web:	www.kotmanova.sk
Starosta obce	p. Ľubomír Božík	
Lokalizácia, resp. admin. začlenenie:	okres: Lučenec	
	Kraj: Banskobystrický	
Účasť v združeniach	Mikroregionálne združenie Javor SRDCE – Združenie obcí pod Javorom	
prvá písomná zmienka	r. 1393	
nadmorská výška stredu obce v metroch	304	
počet obyvateľ'ov k 31. 03. 2007	350	
hustota obyvateľ'stva na km ² k 31. 03. 2007	21	
výmera v ha k 31. 12. 2006	1679	
z toho:	poľnohospodárska pôda	563
	lesné pozemky	1078
	vodné plochy	6
	zastavaná plocha	23

Tabuľka č. 1 – Základné informácie o obci Kotmanová

2.2 Všeobecná charakteristika obce a jej historický vývoj

2.2.1 Geografická charakteristika

Obec Kotmanová leží na 48° 28' severnej zemepisnej šírky a 19° 35' východnej zemepisnej dĺžky. Uvedené súradnice predstavujú severozápadnú časť okresu Lučenec v regióne Novohrad (obr. č. 1). Obec Kotmanová je situovaná v nadmorskej výške 304 m (stred obce), pričom celý kataster obce je v rozpätí nadmorskej výšky od 300 do 900 m. n. m. Dôvodom uvedenej rôznorodosti a výškovej členitosti katastra obce je jej lokalizácia v juhozápadnej časti Slovenského Rudohoria v doline Vrbovského potoka. Kotmanová leží v úzkej dolinke otvorenej na juh, ktorá je z východu, severu a západu ohraničená postupne stúpajúcimi vrchmi.

Od okresného mesta Lučenec je obec Kotmanová vzdialená 22 km, pričom vzdialenosť od hlavnej cesty E 571 v smere Zvolen – Lučenec predstavuje 4 km.

Obec Kotmanová susedí s obcou Dobroč, s ktorou ju viaže takmer spoločná história.

Obr. č. 1 – Lokalizácia obce v rámci okresu Lučenec

Obr. č. 2 – Detail lokalizácie obce Kotmanová

2. 2. 2 Prírodné, klimatické a geologické podmienky

GEOMORFOLOGICKÉ ČLENENIE:

Obec Kotmanová svojou geografickou polohou patrí do nasledovnej sústavy:

- **alpsko-himalájska sústava** – podsústava Karpaty – provincia Západné Karpaty – subprovincia Západné Vnútronné Karpaty – oblasť Slovenské Rudohorie – celok Stolické vrchy – podcelok Málinské vrchy > jedná sa o horský krajinný podcelok, ktorý na juhu a juhozápade ohraničuje Revúcka vrchovina a na severozápade a severe Veporské vrchy, na severovýchode Klenovské vrchy.

Málinské vrchy budujú proterozoické útvary tzv. svorovej série (ruly, fylity) a paleozické granodiority až kremité diority. Členity kataster obce Kotmanová tvoria aj horniny veporského kryštálnika, druhorné kremence a zvyšky sopečných hornín.

KLIMATICKÉ PODMIENKY:

Podnebie, v ktorom sa nachádza obec Kotmanová, **je mierne**. Z dôvodu globálneho otepľovania sa teploty v zimnom období zvyšujú v priemere o 3 °C medziročne. V predchádzajúcom období boli pre túto oblasť charakteristické mrazy v zimnom období až - 20 °C. Klimaticky územie Kotmanovej patrí do mierne teplej, mierne vlhkej vrchovinej oblasti. Severovýchodná časť územia do oblasti mierne chladnej.

Priemerná ročná teplota 7 – 8 °C postupne vplyvom otepľovania rastie. Priemerné ročné množstvo zrážok je na úrovni 700 – 800 mm. Vetrom čiastočne zabraňujú zo západu a východu sa vypínajúce sa vrchy, avšak severák a južný vietor s pravidelnosťou. Kotmanovské Lazy a okolité vrchy akoby priťahovali búrky, ktoré niekedy sprevádza aj ľadovec.

PÔDA:

Obec Kotmanová má lesné **hnedé pôdy**. Vzhľadom k tomu, že táto pôda vznikla denudáciou slnka, vody, vetra, je z väčšej miery **málo úrodná a štrkovitá**. Rovinka smerom k Dobroči je úrodná. Pôsobí tu silná vodná erózia, následkom čoho **sú pôdy plytké, kamenité**.

Kataster obce Kotmanová je značne členitý, čoho dôsledkom je, že sa na ňom striedajú výrazné svahy s údoliami na odlesnenej časti poväčšine trávnatého charakteru. Väčšina polí sa nachádza na Kotmanovských Lazoch.

Z celkovej výmery katastrálneho územia (16 787 860 m²) predstavuje orná pôda 443 654 m². Celkové členenie katastrálneho územia obce Kotmanová podľa druhov pozemkov je nasledovné:

Orná pôda	443 654 m ²
Záhrady	100 522 m ²
Trvalé trávne porasty	5 089 313 m ²
Lesné pozemky	10 779 449 m ²
Vodné plochy	62 245 m ²
Zastavané plochy a nádvoria	230 869 m ²
Ostatné plochy	81 808 m ²
SPOLU	16 787 860 m²

LESY A RASTLINSTVO:

Zmiešané lesy sa v súčasnosti nachádzajú v centrálnej časti katastra a súvislé lesné plochy s listnatým porastom sú v južnej časti. Obec Kotmanová je obkľúčená z troch strán **dubovými, bukovými a smrekovými lesmi**. Okrem toho sa miestami nájdú i hrab, osika, rakyta, breza a pri potoku jelša. V jarkoch rastú voňavé agáty.

Lesy sú bohaté na rôzne **druhy húb** – bukovec, mlieč, kuriatko, kozáky, smrekovce, dubáky a na lúčkach rastú pečiariky. Okrem toho sa v lesoch okolo obce Kotmanová nájdú aj rôzne druhy machov, lišajníkov, papradí, prasličiek, plavúňov bez živých rastlín, ale aj plodov (maliny, černice, šípky, čučoriedky, červené jahody). Okrem toho sa v katastri obce nachádza **množstvo kvetín** – iskerníky, záružlie, snežienky, jesienka, pastierksa kapsička, bolehlav, rasca....

ŽIVOČÍŠTVO:

Zoogeograficky patrí obec Kotmanová do palearktiskej oblasti a eurosibírskej podoblasti. Bohaté na druhy sú živočíšne spoločenstvá bezstavovcov v listnatých lesoch. V lesnej pôde žijú prvoky (bičíkovce, koreňonožce a nálevníky), z červov dážďovky, zo slimákov je častý slizniak.

Na lúčkach a pastvinách sa vyskytuje pestrofarebný hmyz – motýle, zaujímavé chrobáky a užitočné mravce. V 19. storočí bol v obci evidovaný v potokoch bohatý výskyt rýb (pstruhy) a v prvej štvrtine 20. storočia to bol zase výskyt rakov (15 – 20 cm).

V lete je príznačný výskyt **hadov – užovky, ale aj vretenice, ktoré sú jedovaté**, avšak na človeka neútočia. Situovanie obce Kotmanová medzi horami a množstvo záhrad s ovocnými stromami dávajú dobré podmienky výskytu vtáctva. V lete sú to sláviky, sýkorky, kukučky a d'atle, ale aj jarabice a prepeľice. V noci nie sú netradičné sovy. V zimných mesiacoch je výskyt vtáctva obmedzený, ale aj napriek tomu sú v obci straky, vrany a sojky. Okrem uvedených druhov hniezdi v obci bocian čierny.

V okolitých lesoch je dosť diviakov, vyskytuje sa aj jazvec, kuny a veveričky. Nachádzajú sa tu aj potkany a tchory. Kotmanovský chotár je bohatý aj na **poľovnú zver** – srstnatá škodná zver: medveď, vlk, rys, liška, kuna, divá mačka, lasica, ako aj srstnatá úžitková zver: jeleň, srnec, diviak, zajac. Okrem toho z pernatej zveri je možné v tejto oblasti vidieť výra, sovu, jastraba, myšiaka, všetky druhy krkavcovitých vtákov a prechodne aj menšie druhy sokolov.

ZÁHRADY:

Pri domov v obci Kotmanová sú záhrady, kde sú najčastejšími **stromami slivky, jablone a hrušky**. V obci sa nachádzajú aj **mohutné orechy**. Existuje aj záhradkárska osada „Sihot“. Z poľnohospodárskych plodín sa pestujú hlavne zemiaky.

2. 2. 3 Historický vývoj obce

Najstaršie archeologické nálezy z okolia obce Kotmanová sú **z doby bronzovej**. V juhozápadnej časti Slovenského Rudohoria v katastri obce sa nachádza Pohanský hrad – hradisko kyjatickej kultúry s niekoľkonásobným valom (1100 – 700 p. n. l.)

Organizovaná kolonizácia Kotmanovej je doložená v druhej polovici 14. storočia nášho letopočtu na území Divínskeho hradného panstva. Kotmanovú založil Šoltýs Kotman. Šoltýsi na základe spravidla zmluvy so zemepánom získali za založenie osídla výsady. Podľa Monografie Novohradu (1826) si osada zobrala meno od nemeckého banského dozorca Gutmanna, ktorý bol správcom baní v Lovinobani, Cinobani a okolí. Podľa legendy názov obec podľa huty, ktorého hutman tu býval.

VZNIK NÁZVU OBCE:

Názov Lehota sa odvodzuje od toho, že prvým osadníkom novo zakladaných osád udeľovali zemepáni úľavu – lehotu od naturálnych dávok a peňažnej renty. Na odlíšenie potom obce priberali k názvu prívlastok **spojený s menom lokátora ako Kotman – Lehota**.

Prvá písomná zmienka o Kotmanovej je z roku 1393 ako Kothmanlehutaya. Obyvatelia obce sa zaoberalo málo výnosným poľnohospodárstvom, a chovom dobytky.

15. – 19. STOROČIE:

V polovici 15. storočia tu pôsobili vojská Jana Jiskru z Brandýsa, ktorí opevnili aj ranogotický kostol nad Dobročou a Mýtnou. V roku 1467 Kotman – Lehota patrila do majetku palatína Michala Orságha Gut-
hiho. Koncom 15. storočia severnú hranicu osídlenia územia Novohradu tvorila čiara Dobroč – Kotmanová – Málinec – Hradište.

V druhej polovici 16. storočia Kotmanová patrila do pohraničného pásma okupovaného osmanskotureckým vojskom počas okupácie hradu Divín Turkami. V roku 1598 patrila obec Kotmanová opäť Divínskemu hradnému panstvu. V 17. storočí tvorili osadu 4 sedliacke rodiny alebo 12 želiarskych domácností.

V roku 1686 získala Divínske panstvo rodina Zichyovcov a tak sa Kotmanová stala súčasťou panstva tohto rodu. V dikálnom súpise Novohradskej stolice z 13. novembra 1696 sa uvádzajú mlyny v Kotmanovej – Lehote a Dobroči. V 18. storočí (1715) sa v Kotmanovej – Lehote vykazuje 6 domácností, 2 želiarov, slovenskej národnosti – 3, maďarskej – 5.

Začiatkom 18. storočia bola v Kotmanovej údajne malá sklárska huta. Pečať obce je z roku 1731. Znárodňuje jeden živý strom, vedľa pluh s radlicou s nápisom: „SIGILLUM DOBROCESENSIS“.

Okrem toho k obci patrí i osada Fafáky, ktorá vznikla v neskoršej fáze kolonizácie obyvateľmi o okolia Hriňovej, ktorí tunajšiu pôdu získali kľčovaním.

Podľa prvého sčítania obyvateľstva v Uhorsku v roku 1784 – 1787 ore Kotman Lehotu sa vykazuje: 29 domov, 58 rodín, 322 obyvateľov.

V okolí Kotmanovej sa založil lazničky typ hospodárenia. Každé ročné obdobie malo svoj charakter práce. V roku 1873 v Novohrade vyčíňala cholera. Napríklad 31. augusta umrelo v Kotmanovej 18 ľudí. V roku 1881 patrí Kotmanová do obvodu Notárskeho úradu Lovinobaňa a do roku 1883 do okresu Lučenec, neskôr do okresu Halič. Od roku 1898 je obce včlenená opäť do okresu Lučenec a od roku 1905 späť do okresu Halič.

20. STOROČIE:

V roku 1911 patrila obec do panstva Zichyovcov (spolu 54 obcí). Známi sú hlavne Kotmanovskí uhliari, ale aj valasi s ich prácou.

Do prvej svetovej vojny (1914) narukovalo z obce viac ako 40 chlapov. Vo voľbách 17. októbra 1931 bola najsilnejšou stranou strana roľnícka. Okrem toho pôsobili v obci aj nasledovné strany – Čsl. Sociálnodemokratická strana, Komunistická strana v Kotmanovej, Čsl. Národno-demokratická strana.

Hlavnými hospodárskymi plodinami boli zemiaky, bôb, žito, ovos a jačmeň. V 30. rokoch bolo v dedine 50 dojných kráv, okolo 40 teliec, 10 párov volov, 12 párov koní, 90 kôz a asi 80 sviň. Rozšírený bol aj chov oviec (150 ks).

Počas SNP v rámci druhej svetovej vojny bol aj v Kotmanovej zriadený revolučný národný výbor. Po skončení vojny v roku 1945 dvojročný budovateľský plán vytýčil pre obec Kotmanová elektrifikáciu, výstavbu budovy MNV a požiarneho skladu. V roku 1948 došlo k premenovaniu obce na Dobročskú Lehotu. Obec bola elektrifikovaná a bola zriadená aj autobusová zastávka. V roku 1950 mala obec 732 obyvateľov a 169 domov. V roku 1960 bolo v obci založené Jednotné roľnícke družstvo. Obec patrila do horskej výrobnjej oblasti. V roku 1970 hospodárska plocha predstavovala 313 ha, z ktorej 274 ha bola poľnohospodárska pôda (z nej 159 ha orná pôda). Najviac sa pestovala pšenica ozimná a ovos. V roku 1973 sa zlúčili JRD Dobroč – JRD Dobročská Lehota – JRD Mýtne so sídlom v Mýtnej. V roku 1980 sa k JRD „Nový život“ pričlenilo aj JRD Podkriváň.

Urbárske lesy prešli pod správu štátu v roku 1958. V obci sa zriadilo polesie, neskôr bolo preložené do Lovinobani (1968) a v roku 1973 vznikla v Divíne Lesná správa, do ktorej patria i Kotmanovské lesy. Urbariátu patrí 589 ha lesa, 500 ha sú štátne lesy. Od roku 1990 (31. august) dochádza k zmene názvu obce na historicky pôvodný názov – Kotmanová.

2. 2. 3. 1 Kultúrno-historický potenciál obce

Kultúrno-historický potenciál obce tvoria a predstavujú stavebné pamiatky, historické budovy, príp. tradované aktivity a kultúrno-spoločenské udalosti, ktoré svojím obsahom, charakterom a historickou podstatou tvoria podstatu ich využitia pre rozvoj obce do budúcnosti. Ide o nasledovné stavebné objekty v obci Kotmanová:

- ❖ kúria klasicistická – ide o stavbu z konca 18. storočia. Predstavuje obytný dom typu kúrie z 2. polovice 18. storočia s klasicistickou fasádou členenou pilastrami a predĺženom v šírke parcely s murovanou polkruhovou zakončenou bránou. Nad bránou pokračuje valbová škridlicová strecha.

Dom je uznanou kultúrnou pamiatkou.

Obr. č. 3 – Budova klasicistickej kúrie

- ❖ zvonica – zo začiatku 19. storočia bola postavená na mieste pôvodnej drevenej zvonice. Malý zvon uliaty v Budapešti v roku 1888 a veľký zvon uliaty v Brne v roku 1923. Je murovaná so štvorcovými pôdorysmi (rozmery 4,5 x 4,5 m, hrúbka steny 80 cm, ukončená ihlancovou strechou z krížom, 4 veľké okná, jedno malé okno) „Zvon tento uliat ... dali evanjelické občané Kotmanovskí, Kedyž byl rychtářem: Petrek Andráš, pokladníkem Glembický Gustáv a kostelníkem Šárkany Marton ... RP uliaty v Budapešti skrze Walecer Ferencza 1888 1772 SZ.

Obr. č. 5 – Zvonica v obci Kotmanová

- ❖ budova bývalej sklárskej huty z 2. polovice 18. storočia je v interiéri prestavaná. Ide o blokovú prízemnú budovu s obdĺžnikovým pôdorysom, na nárožiach spevnená opornými piliermi. Podľa hypotézy na pôvodné základy malej sklárskej huty bola postavená panská kúria. Podľa druhej sa pôvodná budova nachádzala v záhrade kúrie v jej blízkosti.

Obr. č. 4 – Budova bývalej sklárskej huty

2. 2. 3. 2 Heraldické znaky obce

Symbody obce Kotmanová sú evidované v Heraldickom registri SR pod signatúrou k-7/95. Ich charakteristika je nasledovná:

V červenom štíte skrížené strieborné radlice – lemeš a čerieso, ovenčené dvomi zlatými štylizovanými ratolesťami. Vlajka obce Kotmanová pozostáva zo šiestich pruhov vo farbách červenej, bielej a žltej. Vlajka je ukončená tromi cípmi.

Obr. č. 6 – Erb a vlajka obce Kotmanová

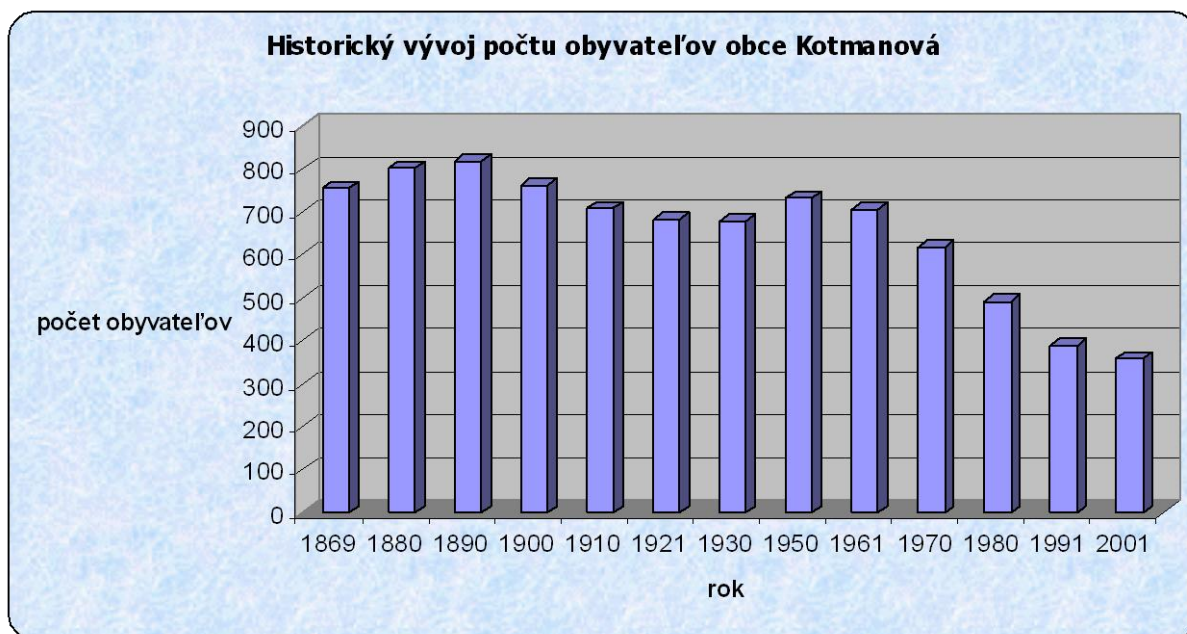
2. 3 Demografický vývoj a štruktúra obyvateľov obce

2. 3. 1 Historický vývoj počtu obyvateľov obce

historický vývoj počtu obyvateľov			
Rok	počet obyvateľov	rok	počet obyvateľov
1869	755	1950	732
1880	801	1961	706
1890	817	1970	617
1900	762	1980	492
1910	707	1991	390
1921	682	2001	360
1930	679		

Tab. č. 2 – Historický vývoj počtu obyvateľov obce Kotmanová

Na základe uvedeného prehľadu charakterizujúceho vývoj počtu obyvateľov obce Kotmanová v období od roku 1869 po súčasnosť (k 31.3.2007 – 350 obyvateľov) (tab. č. 1) možno konštatovať, že najviac obyvateľov zo sledovaného obdobia mala obec Kotmanová v roku 1890 (817 obyvateľov). Potom až po rok 1930 mal tento ukazovateľ klesajúcu tendenciu (679), pričom mierny nárast bol zaznamenaný na prelome polovice 20. storočia. Od tohto obdobia neustále klesá počet obyvateľov obce Kotmanová až na súčasných 350 obyvateľov. Prehľad vývoja počtu obyvateľov obce v čase prezentuje nasledovný graf č. 1.

Graf č. 1 – Historický vývoj počtu obyvateľov obce Kotmanová

2. 3. 2 Stav a pohyb obyvateľstva obce v rokoch 2000 – 2005

Vychádzajúc z vyššie uvedenej podkapitoly je zrejmé, že v období od roku 1869 do roku 2001, teda keď bolo posledné oficiálne sčítanie obyvateľov, domov a bytov, počet obyvateľov v obci Kotmanová neustále klesá. V nasledovných prehľadoch uvádzame jeho vývoj na báze rozdelenia podľa pohlavia a vplyv na tento vývoj vzhľadom na migráciu, resp. prirodzené pohyby obyvateľstva spôsobené narodeniami a úmrtiami v horizonte rokov 2000 – 2005.

stav počtu obyvateľov v obci Kotmanová v rokoch 2000 - 2005									
rok	stav k 1.1.			stredný stav			stav k 31.12.		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2000	371	189	182	366	186	180	360	183	177
2001	360	183	177	360	184	176	363	185	178
2002	363	185	178	356	180	176	356	180	176
2003	356	180	176	348	177	171	356	179	177
2004	356	179	177	357	179	178	357	178	179
2005	357	178	179	357	177	180	354	177	177

Tab. č. 3 – Vývoj počtu obyvateľov v obci Kotmanová v rokoch 2000 – 2005

Na základe tabuľky č. 3 vidíme, že počet obyvateľov v obci Kotmanová aj **po roku 2001 má klesajúcu tendenciu**. Výnimku tvorí len rok 2004, keď v porovnaní s predchádzajúcim rokom nastal nárast počtu obyvateľov o jedného občana, avšak rok na to (2005) opäť počet klesol. Vplyv na tento pohyb má samozrejme úmrtnosť, ale aj migrácia obyvateľstva. Nesúlads medzi ukazovateľmi počtu obyvateľov v roku 2001 v tab. č. 2 a 3 je spôsobený tým, že údaj z roku 2001 v tab. č. 2 vychádza z aktuálneho stavu počtu obyvateľov registrovaného pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov, kým údaje v tab. č. 3 predstavujú stavy v počte obyvateľov na začiatku roka, resp. na jeho konci.

prirodzený pohyb obyvateľov v obci Kotmanová v rokoch 2000 - 2005									
rok	živorodení spolu			zomrelí spolu			prir. prír. (-úbyt.)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2000	3	2	1	7	3	4	-4	-1	-3
2001	5	2	3	6	3	3	-1	-1	0
2002	1	1	0	9	6	3	-8	-5	-3
2003	3	2	1	3	2	1	0	0	0
2004	2	1	1	3	2	1	-1	-1	0
2005	2	1	1	4	3	1	-2	-2	0

Tab. č. 4 – Prirodzený pohyb obyvateľov v obci Kotmanová v rokoch 2000 – 2005

Najvyšší úbytok počtu obyvateľov na základe ich prirodzeného pohybu nastal **ku koncu roku 2002**, keď 9 obyvateľov obce umrelo a narodil sa len 1. **Najnižší pohyb obyvateľstva** z tohto hľadiska bol v obci Kotmanová **v rokoch 2001 a 2004**, keď výsledný rozdiel predstavoval v počte obyvateľov pokles len o 1 obyvateľa medziročne. Komplexný vývoj počtu obyvateľov dotvára prehľad jeho pohybu na základe migrácie – prisťahovanie, resp. vysťahovanie (tab. č. 5).

V sledovanom období posledných 6 rokov sa do obce Kotmanová **najviac ľudí prisťahovalo v roku 2002 (9) a v roku 2003 (8)**. Na druhej strane najviac ľudí sa v týchto rokoch aj vysťahovalo (po 8), čiže migračná činnosť bola aktívna, avšak bez efektu na väčšiu zmenu počtu obyvateľov. **Tento vplyv na základe migrácie bol zaznamenaný v roku 2001**, keď sa 5 obyvateľia prisťahovali a len jeden vysťahoval. V uvedenej tabuľke č. 5, v jej poslednej časti sú uvedené sumárne prepočty celkových prírastkov, resp. úbytkov vplyvom migrácie a prirodzeného pohybu obyvateľov obce Kotmanová (vyznačená časť korešponduje s tab. č. 3 – Stav počtu obyvateľov obce Kotmanová v rokoch 2000 – 2005 (jej koncoročné stavy)).

pohyb obyvateľstva sťahovaním a celkový prírastok podľa pohlavia v rokoch 2000 - 2005												
rok	prisťahovali spolu			vysťahovali spolu			prír. (-úbyt.) sťah.			celk. prír. (-úbyt.)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2000	1	0	1	4	3	1	-3	-3	0	-7	-4	-3
2001	5	3	2	1	0	1	4	3	1	3	2	1
2002	9	5	4	8	5	3	1	0	1	-7	-5	-2
2003	8	3	5	8	4	4	0	-1	1	0	-1	1
2004	3	0	3	1	0	1	2	0	2	1	-1	2
2005	-	-	7	-	-	8	1	-2	-1	-1	-2	-3

Tab. č. 5 – Pohyb obyvateľov v obci Kotmanová v rokoch 2000 – 2005 sťahovaním a celkový prírastok podľa pohlavia

2. 3. 3 Veková štruktúra obyvateľov

Veková štruktúra obyvateľov predstavuje rozdelenie obyvateľov obce Kotmanová podľa ich príslušnosti do jednotlivých vekových skupín podľa pohlavia. V poslednom štatisticky sledovanom roku (2005 – k 31.12.) bola uvedená štruktúra nasledovná:

vek. skupina	pohlavie			%
	muži	ženy	spolu	
spolu	177	177	354	100,00
0 – 14	28	22	50	14,12
15 – 19	9	15	24	6,78

vek. skupina	pohlavie			%
	muži	ženy	spolu	
0 – 17	36	29	65	18,36
18 a viac	141	148	289	81,64

Tabuľka č. 7 – Veková štruktúra obyvateľov rozdelená do dvoch skupín podľa veku dospelosti

20 – 34	51	32	83	23,45
35 – 49	36	34	70	19,77
50 – 64	37	35	72	20,34
65 – 79	14	27	41	11,58
80 a viac	2	12	14	3,95

Tabuľka č. 6 – Veková štruktúra obyvateľov podľa vekových skupín

štruktúra	muži (v %)	ženy (v %)	spolu (v %)
0 - 14	15,82	12,43	14,12
15 – 59 muži / 54 ženy	66,67	53,11	59,89
60 a viac muži / 55 a viac ženy	17,51	34,46	25,99

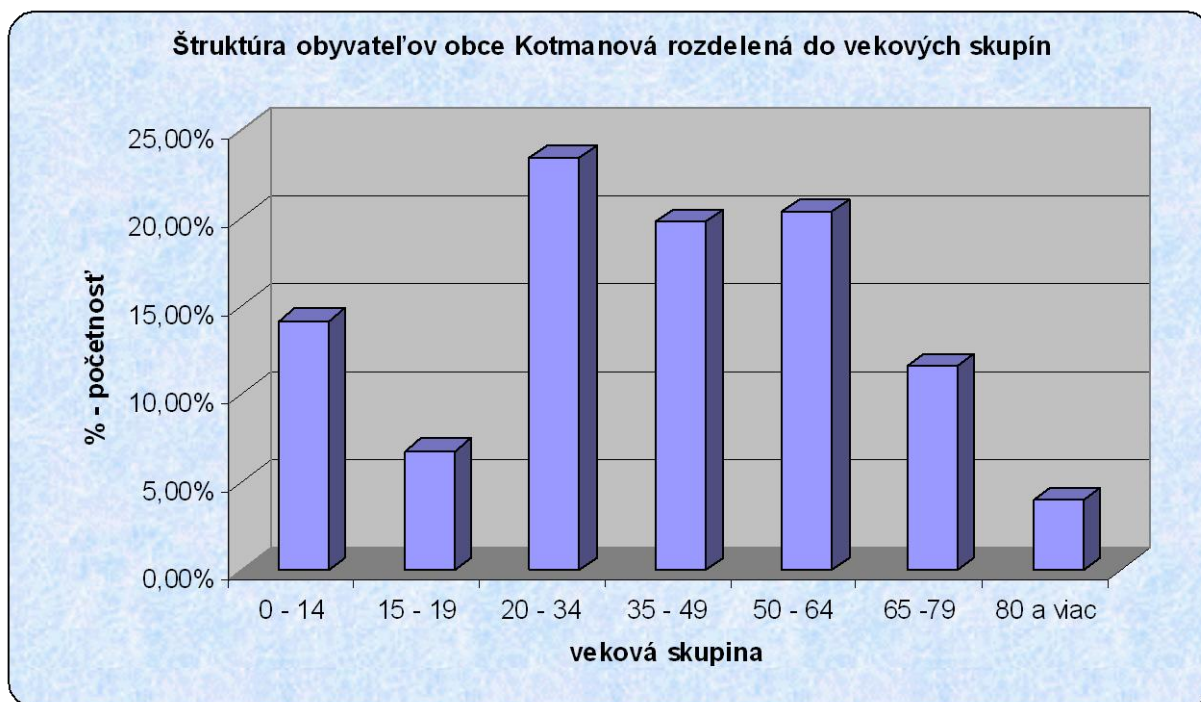
Tabuľka č. 8 – Veková štruktúra obyvateľov podľa produktivity veku

Ako vidieť v tabuľke č. 6, **najviac obyvateľov** obce Kotmanová bolo **k 31. 12. 2005 vo veku 20 – 34 rokov (23,45 % obyvateľov)**, teda v silne produktívnom veku, pričom aj vo veku 35 – 49 rokov je takmer 1/5 obyvateľov. Viac ako 20 % obyvateľov obce patrí do skupiny pred dôchodkového veku. Uvedené hodnoty prezentuje graf č. 2.

Z hľadiska rozdelenia obyvateľov jednotlivých vekových skupín **podľa pohlavia obyvateľov**, je to vzácné vyrovnané, pričom **rozdielely sú vo vekovej skupine 0 – 14 rokov** (o 6 viac mužov ako žien), ale aj **vo vekovej skupine 20 – 34** (o 19 viac mužov ako žien). V starších vekových skupinách je viacej žien ako mužov – **v skupine 65 – 79 o 13, v skupine 80 a viac rokov o 10** viac žien. Z uvedeného vyplýva, že **vyššieho veku sa dožívajú viac ženy ako muži, pričom v mladšom veku je viac mužov ako žien**.

Dospelých obyvateľov mala obec Kotmanová **81,64 %**, **detí a mládež 18,36 %**.

Z hľadiska produktivity veku (tabuľka č. 8) najväčšiu skupinu tvoria muži od 15 do 59 rokov spolu so ženami do 54 rokov – cca 60 %, čo predstavuje perspektívnu základňu pre rozvoj obce z hľadiska jej ľudských zdrojov.

Graf č. 2 – Štruktúra obyvateľov obce Kotmanová podľa vekových skupín

Priemerný vek obyvateľov obce Kotmanová k 31. 12. 2005 bol **40,65 rokov**, pričom u žien to bolo 43,61 a u mužov 37,69 rokov.

Index starnutia za obec bol k 31. 12. 2005 184, pričom muži dosiahli 110,71 a ženy 277,27.

2. 3. 4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

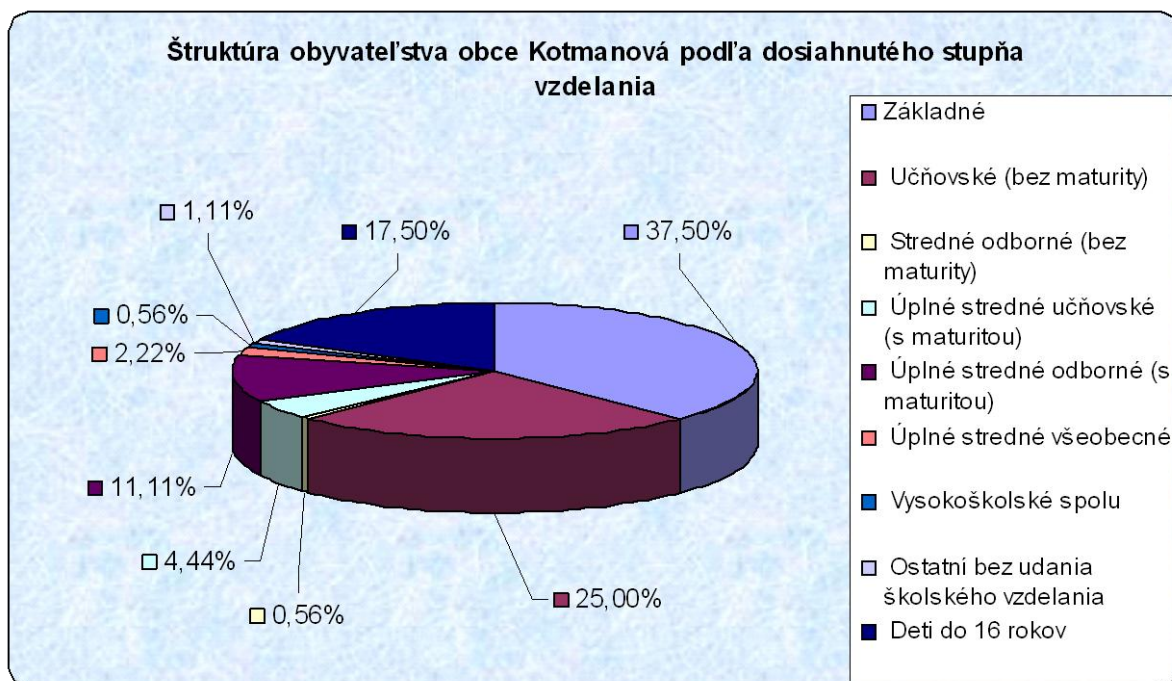
Štruktúra obyvateľstva podľa dosiahnutého stupňa vzdelania vychádza z posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001. Jeho výsledky sú uvedené v tab. č. 9 a v grafe č. 3.

najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	%
Základné	56	79	135	37,50
Učňovské (bez maturity)	67	23	90	25,00
Stredné odborné (bez maturity)	0	2	2	0,56
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	9	7	16	4,44
Úplné stredné odborné (s maturitou)	16	24	40	11,11
Úplné stredné všeobecné	3	5	8	2,22
Vyššie	-	-	-	-
Vysokoškolské spolu	2	0	2	0,56
<i>Vysokoškolské bakalárske</i>	-	-	-	-
<i>Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské</i>	2	0	2	0,56
<i>Vysokoškolské doktorandské</i>	-	-	-	-
<i>Vysokoškolské podľa zamerania:</i>				
- univerzitné	-	-	-	-
- technické	-	-	-	-
- ekonomické	2	0	2	0,56
- poľnohospodárske	-	-	-	-
- ostatné	-	-	-	-
Ostatní bez udania školského vzdelania	2	2	4	1,11
Ostatní bez školského vzdelania	-	-	-	-
Deti do 16 rokov	29	34	63	17,50
Spolu podľa SODB 2001	184	176	360	100,00

Tabuľka č. 9 – Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania (SODB 2001)

Na základe údajov získaných pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 **najpočetnejšiu skupinu obyvateľov** obce Kotmanová z hľadiska dosiahnutého stupňa vzdelania predstavujú občania **so základným vzdelaním (37,50 %)**. Druhou najväčšou skupinou sú občania **s učňovským vzdelaním bez maturity (1/4)**. Suma uvedených dvoch skupín – obyvatelia so základným vzdelaním a obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity predstavujú viac než 60 % obyvateľov obce, čo pre rozvoj obce môže byť z hľadiska využiteľnosti ľudských zdrojov značným handicapom.

Vyše 11 % obyvateľov obce Kotmanová malo v sledovanom roku **úplné stredoškolské vzdelanie s maturitou**. **Vysokoškolské vzdelanie** majú len **2 obyvatelia** obce (0,56 %), čo by mohlo byť spolu s vyššie uvedenou skutočnosťou varovným signálom pre rozvoj ľudských zdrojov v obci z hľadiska potreby rekvalifikácií a adaptability občanov na trhu práce. Vysokoškolsky vzdelaní sú v odbore ekonomickom. Detí s neukončenou povinnou školskou dochádzkou (do 16 rokov) bolo v roku 2001 v obci celkovo 63, t.j. 17,5 %. Uvedené rozloženie obyvateľov do skupín podľa dosiahnutého vzdelania prezentuje aj nasledovný graf č. 3.

Graf č. 3 – Štruktúra obyvateľstva obce Kotmanová na základe dosiahnutého stupňa vzdelania

2.3.5 Vierovyznanie

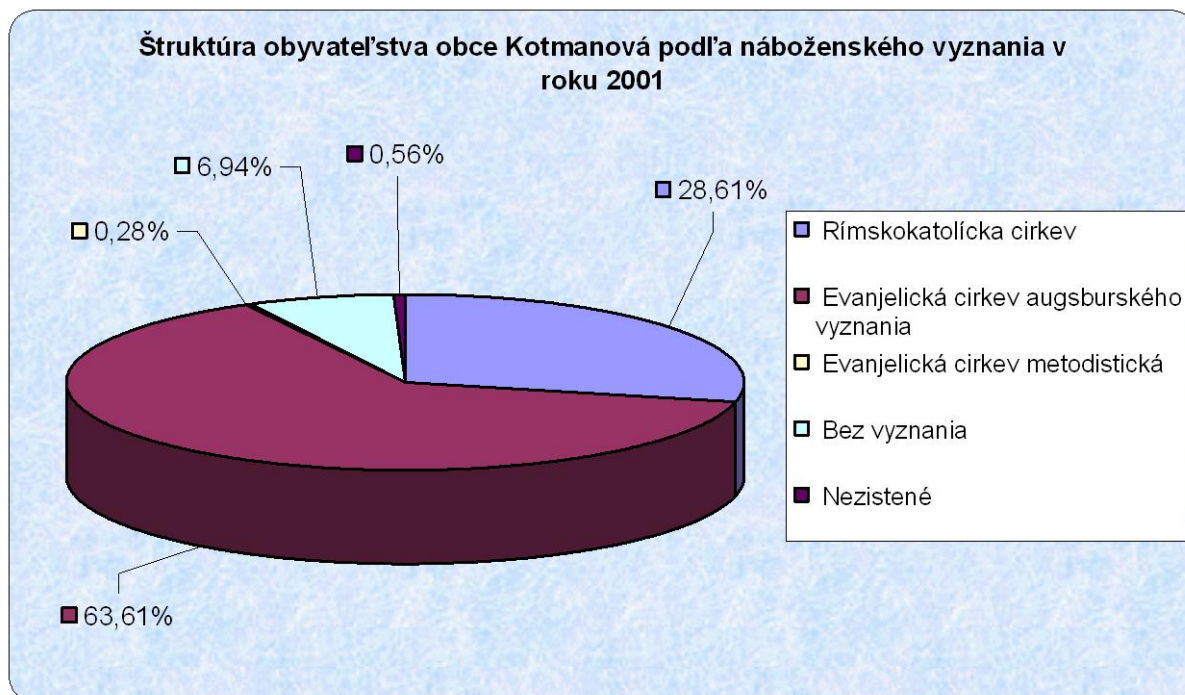
V rámci členenia obyvateľstva obce Kotmanová na základe príslušnosti jej obyvateľov k vierovyznaniu sa v obci v roku 2001 vyskytli nasledovné vierovyznania (tabuľka č. 10 – porovnanie s výsledkami SODB v roku 1991).

náboženské vyznanie / cirkev	muži 2001	ženy 2001	spolu 2001	% 2001	% 1991
Rímskokatolícka cirkev	48	55	103	28,61	16,15
Gréckokatolícka cirkev	–	–	–	–	0,26
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	124	105	229	63,61	69,74
Evanjelická cirkev metodistická	0	1	1	0,28	–
Bez vyznania	10	15	25	6,94	4,36
Nezistené	2	0	2	0,56	9,49
Spolu	184	176	360	100,00	100,00

Tabuľka č. 10 – Štruktúra obyvateľstva obce Kotmanová podľa vierovyznania v rokoch 1991 a 2001 (podľa SODB)

Podľa uvedenej tabuľky najviac obyvateľov obce Kotmanová (takmer 2/3) je evanjelického augsburského vyznania (63,61 %). Menšiu skupinu (28,61 %) tvoria občania s náboženským vyznaním rímskokatolíckym. Bez vyznania je 6,94 % obyvateľov (25). Ostatné zistené príslušnosti k vierovyznaniu predstavuje nepatrné skupinky občanov (viď graf č. 4).

V porovnaní s predchádzajúcim štatistickým SODB v roku 1991 nastali zmeny v uvedenej štruktúre, keď poklesol počet obyvateľov s evanjelickým vyznaním a vzrástol počet s vyznaním rímskokatolíckym o takmer 6 %. Mohlo to byť však dôsledkom toho, že kým v roku 1991 sa hlásilo k nezisteným 9,49 %, v roku 2001 to bolo len 0,56 % z celkového počtu obyvateľov.

Graf č. 4 – Štruktúra obyvateľstva obce Kotmanová podľa príslušnosti k náboženskému vyznaniu (SODB 2001)

2. 3. 6 Národnostné zloženie obyvateľstva

Podľa posledného štatistického sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bolo v obci Kotmanová z hľadiska národnostného zloženia 99,16 % obyvateľov slovenskej národnosti. V porovnaní so sčítaním obyvateľov, domov a bytov v roku 1991 bol zaznamenaný nárast o viac než 5 %, pričom pokles nastal pri rómskej národnosti. Okrem toho za sledované obdobie 10 rokov (1991 – 2001) sa objavili v obci občania maďarskej národnosti (0,28 %, t. j. 1 občan). Porovnanie prezentuje tab. č. 11.

ukazovateľ/počet obyvateľov rozdelenie podľa národnosti	SODB 1991	SODB 2001
Obyvateľstvo spolu - počet	390	360
muži - počet	206	184
ženy - počet	184	176
Slovenská národnosť v %	94,10	99,16
Maďarská národnosť v %	0,00	0,28
Rómska národnosť v %	5,90	0,56

Tabuľka č. 11: Porovnanie štruktúry obyvateľstva obce Kotmanová podľa národnosti na základe výsledkov SODB v rokoch 1991 a 2001

2. 3. 7 Ekonomická aktivita obyvateľstva

2. 3. 7. 1 Zamestnanosť

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bolo v obci Kotmanová z celkového počtu obyvateľov 360 bolo ekonomicky aktívne činných 166 obyvateľov, teda ani nie 50 %. Uvedené osoby boli činné v rôznych odvetviach. O ich štruktúre vypovedá tabuľka č. 12

odvetvie hospodárstva	ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Kotmanová				
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	5	3	8	4
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	6	0	6	2
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	-	-	-	-
Priemyselná výroba	57	17	74	52
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	1	0	1	1
Stavebníctvo	1	0	1	0
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	3	5	8	5
Hotely a reštaurácie	1	2	3	1
Doprava, skladovanie a spoje	3	1	4	4
Peňažníctvo a poisťovníctvo	-	-	-	-
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	-	-	-	-
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	3	7	10	4
Školstvo	0	4	4	4
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0	4	4	1
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	0	2	2	1
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	21	20	41	9
Spolu	101	65	166	88

Tabuľka č. 12: Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Kotmanová podľa SODB v roku 2001

Podľa uvedenej štruktúry najviac obyvateľov v sledovanom roku pracovalo vo sfére priemyselnej výroby (74). Najmenej v stavebníctve a výrobe elektriny a plynu (po 1). Uvedená štruktúra sa značne zmenila, nakoľko spoločnosť LOVINIT, a.s. Lovinobaňa ukončila svoju činnosť, čo bol podnik priemyselnej výroby a zamestnával veľké množstvo obyvateľov obce Kotmanová. Z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov dochádzalo do zamestnania 88 (podľa SODB 2001), pomerovo najviac z ekonomických oblastí ako priemyselná výroba, školstvo, doprava a skladovanie, obchod.

Rozdelenie obyvateľov podľa pohlaviu a príslušnosti k jednotlivým oblastiam kopíruje tradíciu, tzn. viac mužov je zamestnaných v priemyselnej oblasti a zväčša manuálnej práci (poľnohospodárstvo, lesníctvo, doprava, výroba a rozvod elektriky), kým viacej žien je zamestnaných v zdravotníctve, školstve, ale aj hoteloch, reštauráciách a maloobchode a veľkoobchode.

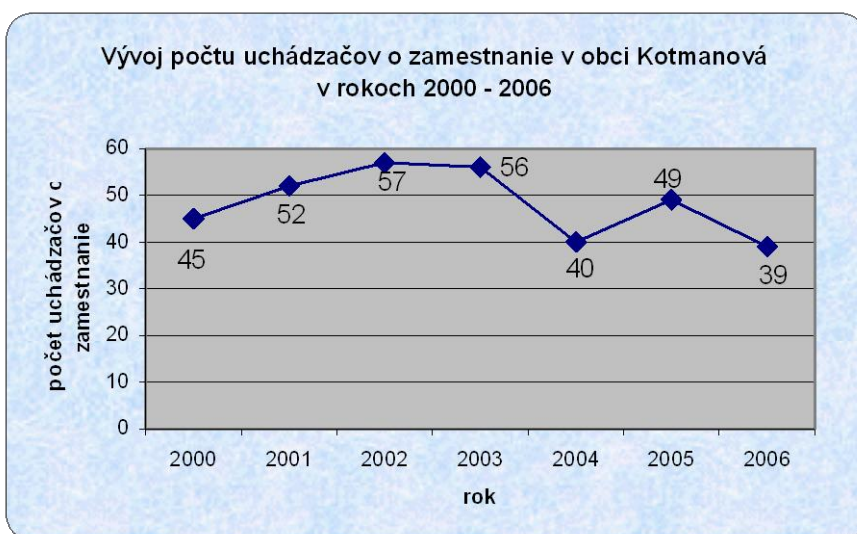
2. 3. 7. 2 Nezamestnanosť

Nezamestnanosť je odrazom počtu uchádzačov o zamestnanie. Vývoj tohto počtu je závislý od ekonomicko-sociálnej situácie v celom regióne, tzn. od možností zamestnania sa. Počet uchádzačov o zamestnanie mal v obci Kotmanová za posledné sledované obdobie (r. 2000 – r. 2006, zdroj: UPSVaR Lučenec) striedajúci charakter s rastom tohto počtu do roku 2002 a klesajúcou tendenciou do roku 2004, resp. rastom v roku 2005 a poklesom v roku 2006, o čom svedčí aj nasledovný graf č. 5, resp. k nemu prislúchajúca tabuľka č. 13.

rok	celkový počet uchádzačov o zamestnanie
2000	45
2001	52
2002	57
2003	56
2004	40
2005	49
2006	39

Tabuľka č. 13: Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Kotmanová

Graf č. 5: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Kotmanová

Podľa uvedených údajov v poslednom sledovanom roku (2006) bol v obci najnižší počet uchádzačov o zamestnanie za sledované obdobie 7 rokov. Bolo to spôsobené aj odchodmi za prácou do zahraničia, resp. do vzdialenejších miest, pričom miesto pobytu sa nemenilo (tzn. nemá to vplyv na migráciu obyvateľstva). Naopak, v roku 2002 bolo v obci Kotmanová najviac uchádzačov o zamestnanie za obdobie rokov 2000 – 2006 (57).

2. 4 Technická a občianska vybavenosť

2. 4. 1 Technická vybavenosť

technická vybavenosť obce	
počet pôšt	-
PSČ	985 53
verejný vodovod	nie
verejná kanalizácia	nie
počet prípojok kanalizačnej siete	-
rozvodná sieť plynu	áno
verejná zeleň v ha	2,50

V obci Kotmanová sa pošta nenachádza. V tomto smere slúži obci pošta v obci Mýtna. V obci absentuje aj verejný vodovod a kanalizácia. Na druhej strane je v obci vybudovaná rozvodná sieť plynu. Verejná zeleň z celkovej výmery katastra obce predstavuje 2,50 ha.

Tabuľka č. 14: Technická vybavenosť obce Kotmanová

2. 4. 2 Domový a bytový fond

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov bolo v obci Kotmanová spolu 135 domov, z čoho bolo trvale obývaných 103. Bytov bolo 148, trvale obývaných bolo 116. Z celkového počtu trvale obývaných domov bolo 102 vo vlastníctve fyzických osôb a 1 vo vlastníctve iného subjektu. Neobývaných rodinných domov bolo v obci 32, z toho určených na rekreáciu bolo 13. K 31. 12. 2006 bolo v obci Kotmanová 132 domov a 169 bytov. Tabuľka č. 15 charakterizuje domový a bytový fond obce Kotmanová podľa SODB v roku 2001.

počet	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	domový fond spolu
Domov spolu	133	0	2	135

Trvale obývaných domov	101	0	2	103
v %	98,1	0	1,9	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	-	-	-	-
bytového družstva	-	-	-	-
obce	-	-	-	-
fyzickej osoby	100	0	2	102
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	1	0	0	1
Neobývaných domov	32	0	0	32
z toho: určených na rekreáciu	13	0	0	13
Priemerný vek domu	44	-	8	44
Bytov spolu	145	0	3	148
v tom: trvale obývané	113	0	3	116
v %	97,4	0	2,6	100
z toho družstevné	-	-	-	-
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	-	-	-	-
neobývané	32	0	0	32
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	-	-	-	-
neobývané, určené na rekreáciu	13	0	0	13
neobývané, uvoľnené na prestavbu	-	-	-	-
neobývané, nespôsobilé na bývanie	2	0	0	2
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	0	0	1
neobývané z iných dôvodov	16	0	0	16
nezistené	-	-	-	-

Tabuľka č. 15: Domový a bytový fond (SODB 2001)

2. 4. 3 Doprava a komunikácie

doprava a komunikácie	
dĺžka miestnych komunikácií v km	33,0
z toho bezprašné	3,0
dĺžka vybudovaných chodníkov v km	0,2
počet liniek autobusovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	-
počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské)	2
počet staníc a zastávok vlakov	-

Obec Kotmanová má miestne komunikácie v dĺžke 33 km, avšak z toho bezprašných sú len 3 km. Chodníky sú v dĺžke 200 m. Vzhľadom na polohu obce mimo hlavného cestného ťahu cez obec Kotmanová nepremávajú diaľkové ani medzinárodné autobusové linky, ale len linky miestneho charakteru a to v počte 2. Železnica cez obec nevedie. Najbližšia vlaková zastávka je v obci Mýtna.

Tabuľka č. 16: Doprava a komunikácie

2. 4. 4 Telekomunikácie, internet, pokrytie TV signálom

Do obce je privedený telekomunikačný signál spoločnosťou T-Com, a.s. K 31. 12. 2006 bol počet účastníckych staníc v obci využívajúcich **pevnú linku, tzn. vedenú káblom** – 45.

Okrem toho je možné v obci Kotmanová využívať aj **bezdrôtové telekomunikačné siete, tzn. mobilné**, pričom kataster obce je v závislosti od polohy užívateľa pod úpäťm svahov **pokrytý nerov-**

nomerne. Napriek tomu na niektorých miestach obce je pokrytie signálom všetkých troch mobilných operátorov – **Orange, T-mobile, O₂**.

Z hľadiska rozšírenia informačných technológií je v obci prístup na vysokorýchlostný internet. Obec ponúka dve možnosti pripojenia – káblom – cez spoločnosť T-com, tzv. **dsl pripojenie** a bezdrôtové pripojenie prostredníctvom **mikrovlnného vysielania** z kopca Stránica (cez spoločnosť Mytel).

Obec má zabezpečený televízny signál na prijateľnej a uspokojivej úrovni (vykrývač Dobroč – Stránica). V obci je možné sledovať televízne kanály verejnoprospešnej televízie, ako aj niektorých súkromných spoločností – Markíza, Joj. Okrem toho, keďže v obci nie je káblová televízia, množstvo obyvateľov má digitálnu televíziu, resp. satelitné prijímače.

2. 4. 5 Informačné systémy v obci

V obci sa pre zabezpečenie informovanosti občanov, príp. prichádzajúcich turistov nachádzajú **dve informačné tabule** ponúkajúce informácie o dianí v obci.

2. 4. 6 Protipožiarna ochrana

Obec Kotmanová má **vlastnú protipožiarnu jednotku**, ktorá pracuje na báze dobrovoľnosti. **Požiarné zásahové auto však obec k dispozícii nemá.** Dobrovoľná požiarna jednotka má 10 členov. Tvoria ju občania obce Kotmanová.

2. 5 Školstvo, kultúra, šport

2. 5. 1 Škola a predškolské zariadenia

školy a predškolské zariadenia	
druh zariadenia	počet
materské školy	1
základné školy 1.- 4. ročník	-
základné školy 1.- 9. ročník	-

Tabuľka č. 17: Školské a predškolské zariadenia

V obci Kotmanová sa nachádza len budova materskej školy – škôlky, ktorá je v súčasnom období prázdna a obec ju plánuje s príslušným pozemkom využiť pre účely športového charakteru, resp. cestovného ruchu.

2. 5. 2 Kultúra a kultúrne zariadenie

kultúra a kultúrne zariadenia	
druh zariadenia	počet
kultúrne domy	1
verejné knižnice	1
knižničný fond spolu	2 777
používatelia spolu	50
kiná stále	-
kostoly	-
cintoríny	1
dom smútku	1

Tabuľka č. 18: Kultúrne zariadenia obce

Obec Kotmanová má vlastný kultúrny dom s kapacitou 120 miest. Jeho využitie je v súčasnom období je nepravdepodobné a zväčša len na akcie kultúrno-spoločenského charakteru, ktorých organizátorom je obec, príp. svadby, kary, oslavy ap.

V obci je aj knižnica, ktorej knižničný fond predstavoval k 31. 12. 2005 2 777 kníh a jeho užívateľmi bolo 50 registrovaných čitateľov, čo sa v priebehu predchádzajúceho obdobia veľmi nemenilo. Knižničný fond má tendenciu o pár knižných publikácií rásť. Obec nemá kino ani kostol. Cintorín a dom smútku má.

Z hľadiska kultúrneho vyžitia obec Kotmanová každoročne organizuje:

- pálenie vatier, máj a august,
- tenisový turnaj o pohár starostu obce – 5. ročník,
- historické zrazy vozidiel fiat,

– váľanie mája.

2. 5. 3 Športové zariadenia, kluby, činnosť

V obci neexistujú tradičné športové zariadenia – telocvičňa, futbalové ihrisko. V nedávnej minulosti v areáli materskej školy bol vybudovaný tenisový kurt, ktorý v súčasnom období predstavuje jedinou možnosť športového využitia občanov obce. Okrem toho obec a jej okolie ponúka z hľadiska svojich geografických dispozícií turistické a cykloturistické vyžitie.

Obec má spoločné futbalové ihrisko s obcou Dobroč. Okrem toho má výborne vybavenú posilňovňu s viacerými profesionálnymi zariadeniami. V rámci obce vyvíjajú svoju činnosť **tenisový klub**.

2. 6 Zdravotníctvo a sociálna oblasť

2. 6. 1 Zdravotnícke zariadenia v obci

V obci Kotmanová absentuje ambulancia praktického lekára, ako aj lekárneň. Pri zdravotných problémoch musia občania navštíviť lekára v obci Dobroč, resp. až v obci Mýtina, kde sú najbližšie ambulancie pre poskytnutie základnej zdravotnej starostlivosti (praktický lekár – Dobroč, Mýtina, Divín, Lovinobaňa), zubný lekár (Mýtina, Divín, Lovinobaňa). Lekárne sa nachádzajú v obci Divín a Lovinobaňa.

2. 6. 2 Sociálna činnosť obce

Obec Kotmanová v pravom slova zmysle nevyvíja žiadne aktivity v oblasti sociálnej starostlivosti. V obci nie je vývarovňa pre chudobných a nepôsobí tu ani ošetrovateľ.

2. 7 Analýza hospodárstva

2. 7. 1 Organizačná štatistika hospodárstva

Organizačná štatistika hospodárstva na úrovni obcí predstavuje sumarizáciu subjektov národného hospodárstva vyvíjajúcu svoju činnosť na území obce a registrované v jej území. Nasledovné tabuľky charakterizujú vývoj počtu jednotlivých druhov foriem podnikateľských subjektov, resp. neziskových organizácií v priebehu rokov 2000 – 2005.

rok	organizácie zamerané na tvorbu zisku							neziskové organizácie spolu
	spolu	z toho						
		akciové spoločnosti	spoloč. s ručením obmedz.	družstvá	štátne podniky	obecné podniky	ostat. ziskovo orient. jednotky	
2000	1	-	1	-	-	-	-	3
2001	1	-	1	-	-	-	-	3
2002	1	-	1	-	-	x	-	3
2003	-	-	-	-	-	x	-	3
2004	-	-	-	-	-	x	-	3
2005	-	-	-	-	-	x	-	3

Tabuľka č. 19: Organizácie zamerané na tvorbu zisku v obci Kotmanová a neziskové organizácie spolu

V poslednom štatisticky zisťovanom roku nebol v obci Kotmanová ani jeden podnikateľský subjekt, ale len 3 organizácie neziskového charakteru. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi bola iná situácia len v roku 2002, 2001 a 2000, keď v obci bol 1 podnik – spol. s r. o. Organizácie neziskového charakteru sú v obci počas celého sledovaného obdobia v počte 3.

Okrem uvedených foriem právnických osôb sa v obci Kotmanová nachádzajú aj fyzické osoby – podnikatelia, ktorých počet za posledné roky mierne klesal, pričom najviac ich bolo v roku 2002 – 15. Po-

kles bol zaznamenaný v radoch živnostníkov, ale aj v radoch súkromne hospodáriacich roľníkov. Vývoj tohto počtu v rokoch 2000 – 2005 charakterizuje tabuľka č. 20.

rok	fyzické osoby spolu	v tom		
		živnostníci	slobodné povolania	súkromne hospodáriaci roľníci
2000	12	11	-	1
2001	13	10	-	3
2002	15	12	-	3
2003	14	13	-	1
2004	14	13	-	1
2005	11	10	-	1

Tabuľka č. 20: Štruktúra a vývoj počtu fyzických osôb podnikateľov v obci Kotmanová

2. 7. 2 Subjekty organizačnej štatistiky v obci podľa OKEČ-u

Vyššie uvedené prehľady predstavujú hrubú – sumárnu štruktúru hospodárstva v obci. Z nej nie je zrejmé, koľko subjektov sa venuje tej – ktorej činnosti. Zodpovedanie tejto otázky rieši tabuľka č. 21, ktorej obsahom je rozdelenie všetkých subjektov na základe ich zaradenia do skupín podľa OKEČ-u (odvetvová klasifikácie ekonomických činností – zoznam vid' v prílohe).

rok	počet subjektov OKEČ 01-99	z toho						
		OKEČ 01,02 a 05	OKEČ 10-41	OKEČ 45	OKEČ 50-95	v tom		
						OKEČ 50-64	OKEČ 65-74	OKEČ 75-95
2000	16	4	-	1	11	7	1	3
2001	17	5	1	1	10	6	1	3
2002	19	5	2	1	11	7	1	3
2003	17	3	4	1	9	5	1	3
2004	17	4	3	1	9	5	1	3
2005	14	4	2	1	7	4	-	3

Tabuľka č. 21: Štruktúra a vývoj počtu subjektov organizačnej štatistiky v obci Kotmanová podľa OKEČ-u v rokoch 2000 – 2005

Podľa uvedenej charakteristiky a rozdelenie subjektov podľa OKEČu sa v obci Kotmanová v súčasnom období najviac subjektov venuje maloobchodu, veľkoobchodu, doprave ap. (50-64), aj keď pri počte týchto subjektov nastal pokles (z 11 na 7 za sledované obdobie 2000 – 2005). Relatívne stabilnou skupinou z hľadiska početnosti sú subjekty vykonávajúce svoju činnosť v poľnohospodárstve, lesníctve a pod. (01, 02 a 05). Pokles počtu subjektov v predchádzajúcom období evidujeme v oblasti ťažby a priemyselnej výroby (10-41) zo 4 na 2 subjekty. Standardný počet subjektov má oblasť školstva, verejnej správy, zdravotníctva (75-95). Všeobecne bol však zaznamenaný pokles činnosti obyvateľov v oblasti podnikania, resp. iných činností.

2. 7. 3 Neziskové inštitúcie

rok	neziskové organizácie spolu
2000	3
2001	3
2002	3
2003	3
2004	3
2005	3

Podľa uvedeného prehľadu vývoja počtu neziskových organizácií registrovaných na území obce Kotmanová v rokoch 2000 – 2005 ich počet je stabilný a nemenný. Avšak podľa informácií z obecného úradu v Kotmanovej ku dňu 31. 3. 2007 už ani jedna z nich nevyvíjala svoju činnosť.

Tabuľka č. 22: Vývoj počtu neziskových organizácií v obci Kotmanová

2. 8 Analýza terciárnej sféry

2. 8. 1 Finančníctvo

Absencia peňažného ústavu, alebo aspoň bankomatu sú príznačné pre malé satelitné obce. Inak tomu nie je ani v Kotmanovej. Chýba tu aj pošta, ako inštitúcia supľujúca niektoré funkcie banky.

2. 8. 2 Obchod a služby v obci

V obci sa nachádzajú dve predajne potravín a jedno pohostinstvo. Okrem toho v obci iné predajne nie sú.

2. 8. 3 Služby a potenciál cestovného ruchu

Obec Kotmanová má vysoký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu hlavne na báze vidieckej turistiky a putovania. Na druhej strane pre využitie tohto potenciálu nemá vytvorenú takmer žiadnu základňu predstavujúcu rozvoj cestovného ruchu a služieb. V obci sa nachádza pre tieto účely len vybudovaný tenisový kurt, využitím ktorého obec každoročne organizuje tenisový turnaj amatérov.

2. 8. 3. 1 Ubytovacie a stravovacie zariadenia

V súčasnom období sa ubytovacie a stravovacie kapacity v obci Kotmanová nenachádzajú. V budúcnosti plánuje obec využiť priestory budovy materskej školy na účely cestovného ruchu, napr. pre stavbou na penzión ap.

2. 9 Analýza životného prostredia

2. 9. 1 Znečisťovanie ovzdušia a nakladanie s odpadmi

Ovzdušie obce Kotmanová je z hľadiska znečistenia na celkom prijateľnej úrovni, čo je podmienené a vlastne zásluhou jej polohy v podhorskom prostredí. Priemysel ako taký nemá priamy vplyv na znečistenie ovzdušia a aktivity miestneho obyvateľstva nepredstavujú podstatný článok podporujúci znečistenie.

Z hľadiska nakladania odpadov má obec Kotmanová podpísanú zmluvu o spolupráci so spoločnosťou Mepos, a.s. Lučenec, ktorá v pravidelných intervaloch zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu z obce. Okrem toho obec vedie svojich obyvateľov k separácii odpadu podľa druhov.

2. 9. 2 Ochrana prírody

V katastrálnom území obce Kotmanová sa nenachádzajú zákonom chránené krajinné oblasti.

2. 9. 3 Vodné plochy a toky

Hydrologickú sieť obce Kotmanová tvorí viacero pramenistých potokov, ktoré stekajú zo svahov do údolí, kde ústia do Dobročského a Mlynského potoka. Cez obec Kotmanová tečie aj Vrbinský potok (pôvodne volaný miestnymi obyvateľmi Kotmanovský), ktorý vyteká z troch žriediel (Tisovník, Dlhý diel, Hlboké). Spolu s Dobročským potokom (ľavostranný prítok) sa Vrbinský potok vlieva do Krivánskeho potoka.

2. 10 Majetok obce

Majetok obce Kotmanová predstavujú nasledovné nehnuteľnosti:

- kultúrny dom s kapacitou sály 125 ľudí, v rámci tejto budovy sú aj priestory obecného úradu,
- dom smútku,
- materská škola s kapacitou – 40 detí,
- požiarna zbrojnica,
- obecná zvonica,
- budova klubu mladých,
- obecná knižnica.

Dotazníkový prieskum

3.1 Metodika dotazníkového prieskumu

Efektívny rozvoj obce je možné realizovať len v súčinnosti s názormi a potrebami obyvateľov obce. Vzhľadom k tomu, že PHSR obce Kotmanová bude riešiť rozvoj obce vo viacerých oblastiach, je potrebné zainteresovať verejnosť do procesu jeho tvorby. Vhodným spôsobom ako zabezpečiť ich súčinnosť napriek ich neochote zúčastňovať sa verejných diskusií, je prieskum verejnej mienky.

Prieskum verejnej mienky sa uskutočnil v obci Kotmanová prostredníctvom dotazníkového prieskumu, ktorý bol vykonaný medzi obyvateľmi obce v čase od 2. apríla 2007 so stanoveným termínom návratnosti do 27. apríla 2007. Obyvatelia obce získali prostredníctvom fyzickej distribúcie do svojich bytových a domových schránok výťažok dotazníku, prostredníctvom ktorého mohli a mali šancu vyjadriť svoje postoje a názory so stavom obce a jednotlivých jej oblastí života. Okrem fyzickej distribúcie dotazníkov bolo k dispozícii jeho znenie aj na internetovej stránke spracovateľa dokumentu, odkiaľ si ho mali možnosť stiahnuť obyvatelia obce k vyplneniu. Anonymita, ktorú dotazníkový prieskum poskytoval, vytvorila priestor na neobmedzené názory občanov na rozvoj obce.

Cieľom prieskumu verejnej mienky – dotazníkového prieskumu v obci Kotmanová bolo identifikovať potreby obyvateľov a ich názory na ďalší rozvoj obce v súvislosti s vypracovaním dokumentu PHSR obce Kotmanová. Výsledky tohto prieskumu predstavujú podklad pre tvorbu SWOT analýzy, určenie problémových oblastí rozvoja, jeho disparít a rozvojových príležitostí a následne pre formovanie stratégie rozvoja obce.

Ďalším cieľom uskutočneného prieskumu bolo informovať obyvateľov obce o tom, že sa takýto dokument pre ich obec pripravuje a že aj oni sa môžu reálne zapojiť do jeho tvorby. Tento fakt môže prispieť k zlepšeniu vzťahov v obci a k vytvoreniu pocitu spolupatričnosti, ale aj spoluzodpovednosti obyvateľov k jej rozvoju.

3.2 Charakteristika a obsah dotazníka

Štruktúra dotazníka bola rozdelená do 4 základných častí:

1. Charakteristika respondenta,
2. Obec ako miesto bývania,
3. Obec ako sociálny priestor,
4. Obec a jej rozvoj.

Jednotlivé otázky boli v dotazníku postavené dvomi spôsobmi. Prvý bol jednoduchší, pričom respondenti mali možnosť vybrať si z ponúkaných preddefinovaných možností. Druhý typ otázok vyžadoval kreativnosť respondentov a snahu a celkovo vôľu vysloviť názory smerujúce k hodnoteniu jednotlivých oblastí života v obci. Kombinácia uvedených otázok predpokladala úspešnosť návratnosti vyplnených dotazníkov, pričom v prípade neochoty obyvateľov obce o vlastné znenia odpovedí bola šanca získať ich názory aspoň z vybraných odpovedí z viacerých možností.

V úvode dotazníka, **v jeho prvej časti bol daný priestor pre charakteristiku respondenta** zúčastneného sa na dotazníkovom prieskume. Otázok bolo celkovo 10 a týkali sa jeho pohlavia, veku, dosiahnutého vzdelania. Druhá časť charakteristiky respondenta sa týkala jeho ekonomickej aktivity, profesie, druhu zamestnania a miesta pracoviska. Posledná časť vypovedala o počte ľudí žijúcich v domácnostiach respondentov a o počte detí do 18 rokov v jednotlivých domácnostiach. Posledná otázka úvodnej časti charakterizovala sféru pôsobenia respondenta v obci.

Druhá časť dotazníka charakterizovala obec ako miesto bývania svojich obyvateľov. Ponúkala možnosti vyjadrenia sa respondentov na adresu obce z hľadiska výhod, či nevýhod bývania v nej, príp. porovnanie s inými lokalitami, z ktorých mali možnosť si respondenti vybrať miesto svojho bydliska. Ďalej táto časť predstavovala priestor pre zhodnotenie obce aj z hľadiska jej atraktívnosti, kvality života a ponukou služieb ako aspektov vplývajúcich na kvalitu života v obci.

Časť charakterizujúca **obec ako sociálny priestor** definovala situáciu v obci z hľadiska susedských vzťahov, spolupráce obyvateľov, ich záujmu o dianie a život v obci. V tejto časti mali respondenti mož-

nosť zhodnotiť možnosti podnikania v obci, príp. vyjadriť svoj podiel na rozvoji vlastnej obce, ako aj ho následne definovať a kvantifikovať. Uvedená časť poskytla priestor aj na určenie hybných síl rozvoja obce v súčasnom období, resp. v minulosti.

Záverečná časť dotazníkového prieskumu analyzovala **obec z hľadiska jej rozvoja** a mala za úlohu zhodnotiť perspektívne možnosti rozvoja obce v budúcnosti. Z ponúknutých možností si mali respondenti vybrať silné a slabé stránky svojej obce, ale aj nadefinovať príležitosti a ohrozenia jej rozvoja v budúcnosti. Smerodajné otázky pre stanovenie stratégie rozvoja obce predstavovali otázky týkajúce sa oblastí a aktivít, na ktoré by sa mal rozvoj obce sústrediť v budúcnosti, resp. aké konkrétne projekty obyvatelia obce navrhujú realizovať. Niektoré otázky sa týkali hodnotenia vývoja obce za posledných 10 rokov, ako aj predstavy obyvateľov obce o jej stave v budúcnosti a konkrétnych výstupoch projektov v roku 2013 (Čo by v obci nemalo chýbať v roku 2013?).

3.3 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Dotazníkový prieskum sa uskutočnil v obci Kotmanová medzi občanmi v dňoch 2. apríla 2007 – 27. apríla 2007, teda v priebehu 4 týždňov. Celkovo bolo v obci distribuovaných 130 dotazníkov s predpokladom doručenia do každého domu. V prípade väčšieho záujmu bol dotazník uverejnený na internetovej stránke spracovateľa rozvojového dokumentu obce, odkiaľ si to mohli dodatočne občania stiahnuť.

Návratnosť dotazníka

Z celkového počtu 130 dotazníkov sa v priebehu stanoveného obdobia vrátilo 27 dotazníkov, čo predstavuje 20,77%-nú návratnosť. Z uvedeného počtu ani jeden dotazník nebol doručený e-mailom, všetky boli vyplnené ručne a osobne doručené na zberné miesto, ktorým bol obecný úrad v Kotmanovej.

1. Charakteristika respondentov

Z celkového počtu respondentov (27) bolo 48,15% žien a 51,85% mužov, čo predstavovalo o 1 muža viac ako žien. Z hľadiska veku najviac respondentov bolo z radov obyvateľov obce vo vekových skupinách 60 – 65 rokov, resp. 65 a viac rokov (po 7 obyvateľov). 5 respondentov bolo v skupine 40 – 49 rokov, po 3 vo vekových skupinách 30 – 39 a 50 – 59 rokov. Ostatní boli mladší ako 29 rokov (2 obyvatelia). Z uvedeného vyplýva, že dotazníkového prieskumu sa zúčastnili hlavne občania v staršom, tzn. pred dôchodkovom a dôchodkovom veku.

Čo sa týka dosiahnutého vzdelania, takmer 41% z respondentov malo len základné vzdelanie. Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorili obyvatelia so stredným odborným vzdelaním (8 obyvateľov). Vyučení boli 4 respondenti, stredné všeobecné vzdelanie dosiahli 3 respondenti a jeden respondent bol vyučený s maturitou.

Podľa uvedenej vekovej charakteristiky je zrejmé, že najviac respondentov bolo v skupine dôchodcovského, a pred dôchodkového veku. Vyplýva to aj zo štruktúry respondentov podľa ekonomickej aktivity. 14 respondentov (51,85%) boli dôchodcovia, 14,81% respondentov boli invalidi (4), po 3 respondenti boli zamestnaní v primárnom sektore a nezamestnaní. Dotazník vyplnil aj jeden študent, 1 mamička na materskej dovolenke a 1 súkromný podnikateľ.

Z celkového počtu respondentov z radov obyvateľov 23 nepracovali, 3 pracovali s prevahou manuálnej práce a 1 s prevahou duševnej práce. Z celkového počtu respondentov v priemere v domácnostiach žije 2,19 obyvateľov a detí do 18 rokov len 0,44. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili len radoví obyvatelia obce Kotmanová.

2. Obec ako miesto bývania

Z 27 obyvateľov obce, ktorí sa zúčastnili dotazníkového prieskumu, žije v obci 85,19% viac ako 21 rokov, čo je 23 obyvateľov, 3 obyvatelia žijú v obci 16 – 20 rokov (11,11%) a 1 obyvateľ 11 – 15 rokov.

Výhody vs. nevýhody obce

96,30% respondentov si myslí, že život je v obci kludnejší a pokojnejší ako v meste. Názor, že ľudia sa zaujímajú viac jeden o druhého, zastáva 62,96% respondentov a 37,04% respondentov s týmto názorom súhlasí čiastočne. Až 96,15% respondentov (25) považuje blízky kontakt s prírodou za výhodu života v obci, čiastočne s týmto názorom súhlasí 3,85% respondentov (1). Pre 20 obyvateľov z 27 zúčastnených (76,92%) dotazníkového prieskumu je vlastný názor, že výhodou života v obci je vlastníctvo domu, záhrady, príp. hospodárstva. 14 obyvateľov s ním čiastočne súhlasí a 11 obyvateľov úplne súhlasí s tým, že poloha obce je výhodná vzhľadom na blízkosť okresných miest Lučenec a Detva.

Za najväčšiu nevýhodu obce považujú obyvatelia, ktorí sa zúčastnili dotazníkového prieskumu, nedostatok pracovných príležitostí v obci a takmer polovica z nich sa stotožňuje s názorom, že v obci sú zlé možnosti nákupu a služieb. Po 44% respondentov myslí, príp. sa k tomuto názoru prikláňa, že v obci je málo možností na sebarealizáciu. Z tohto hľadiska 65,38% respondentov súhlasí s názorom, že za všetkým treba dochádzať. 30,77% respondentov sa s týmto názorom stotožňuje čiastočne. Napriek tomu však 88,89% respondentov by si za **miesto svojho bydliska** vybralo len vlastnú obec kým 7,41% respondentov by si vybralo okresné mesto a 1 obyvateľ zahraničie. Ako **hlavný dôvod** zotrvania v obci bolo 31,71% názorov respondentov uvedené svoje rodisko, resp. rodinné dôvody, 26,83% názorov respondentov bolo čisté životné prostredie a pekná príroda a takmer 22% názorov respondentov to považuje za otázku zvyku. Do 10% názorov odpovedajúcich považuje za dôležité i estetické hľadisko a ľud, ktorý mu obec Kotmanová ponúka, resp. iná vybraná lokalita ponúka. Iné miesto bývania si respondenti nevyberali hlavne z dôvodu zvyku (43,33% názorov respondentov) a absencie vlastného domu, príp. hospodárstva (30%).

Atraktivnosť vs. neatraktivnosť obce

Obyvatelia obce Kotmanová (zúčastnení na dotazníkovom prieskume) považujú svoju obec **za najatraktívnejšiu** z hľadiska jej okolia (52,7%), ako aj v oblasti parkov a priestorov pre deti (28,57%). 57,89% respondentov ju nepovažuje **ani za atraktívnu, ani za odpudzujúcu** v oblasti úrovni ponuky služieb pre návštevníkov, ale aj ponuky služieb pre obyvateľov (42,11%) a v kvalite ciest, ulíc a chodníkov (38,89%). Podobný stav predstavuje aj odpoveď na otázku charakterizujúcu stav historických pamiatok v obci (52,94%). Pre 27,78% respondentov pôsobí stav kvality ciest, ulíc a chodníkov ako **častočne odpudzujúci**, ale tak isto aj ponuka služieb pre obyvateľstvo (26,32%) a stav kultúrnych a historických pamiatok (29,41%). Pozitívom z uvedeného súboru otázok je, že ani jeden respondent nepovažuje za veľmi odpudzujúcu ani jednu z ponúknutých oblastí kvality a atraktívnosti jednotlivých oblastí v obci.

Spokojnosť vs. nespokojnosť s kvalitou života

51,85% respondentov z radov obyvateľov obce Kotmanová si myslí, že v obci je **priemerná kvalita** života, kým 40,74% respondentov ju považuje za dobrú a 7,41% respondentov až za veľmi dobrú.

Z hľadiska posudzovania spokojnosti s poskytovaním služieb a hodnotením kvality života v obci Kotmanová v rámci dotazníkového prieskumu bola zistená **nespokojnosť** so stavom chodníkov (43,47% respondentov), požiarnou ochranou (40,91%), všeobecnou zdravotnou starostlivosťou (75%), stavom a množstvom kultúrnych zariadení (43,37%), ale aj možnosťami kultúrneho vyžitia (64,71%). Zvýšená miera nespokojnosti bola aj s dostupnosťou verejného internetu (41,17%), pokrytím signálom mobilných sietí (63,16%) a ponukou služieb a obchodov (57,15%).

Na druhej strane, **spokojnosť** bola vyslovená so stavom miestnych komunikácií (36,37% – ale až 40,91% respondentov sa nevedelo názorovo rozhodnúť), so stavom verejnej zelene (57,14%), s vybavením obce elektrinou, resp. plynom (82,61% resp. 95,83%). Podobne spokojnosť vyslovili obyvatelia aj s možnosťami športového vyžitia (50%), resp. športovými zariadeniami nachádzajúcimi sa v obci (52,63%). Vysoká miera spokojnosti bola vyslovená pri posudzovaní kvality domu smútku (80%), knižnice 63,16% a práce obecnej samosprávy (52%). Samostatnú časť tvoria odpovede predstavujúce nerozhodný názor v smere kvality života v obci. Takto to bolo pri otázke dostupnosti do obce (60%) a bezpečnosti a ochrany osobného majetku (57,89%).

Z hľadiska posúdenia **medziludských vzťahov** si 38,10% respondentov myslí, že sú skôr zlé až zlé. 75% respondentov sa prikláňa k názoru, že záujem obyvateľov o veci verejné je zlý až žiadny, pričom

30% z nich to nevie posúdiť. Vzt'ah k svojej obci posudzuje až 50% respondentov neutrálne a 30% respondentov zle.

3. Obec ako sociálny priestor

13 respondentov z 27 si myslí, že **susedské vzťahy** v obci Kotmanová sú skôr voľné, pričom 9 obyvateľov ich považuje za blízke (t.j. 33,33% respondentov). Napriek tomu 51,85% respondentov charakterizovalo susedskú spoluprácu na dobrej úrovni, 37,04% ju nevedelo zaradiť. Nikto ju necharakterizuje ako zlú, príp. veľmi zlú, či žiadnu.

Pri otázke **záujmu o dianie a život v obci** sa 25,93% respondentov vyjadrilo, že sa o dianie v obci zaujíma, 74,07% priznalo možnosť, že sa zaujímajú len občas. Takmer 1/3 z respondentov zbiera informácie o dianí v obci na ulici, 17,65% respondentov v rámci spolku, 14,71% respondentov na obecnom úrade, 11,76% respondentov pri nákupe a 8,82% respondentov z obecného rozhlasu a po 1 z www stránky obce, v bare, resp. na návšteve.

76,92% respondentov sa vždy zúčastňuje volieb do obecnej samosprávy, 15,38% respondentov len občas a 7,69% respondentov nikdy. Na akciách poriadanych obcou sa vždy zúčastňuje 13,04% respondentov, 69,57% respondentov občas, 13,04% respondentov nikdy a 1 respondent nepoznal také podujatia. Len 1 respondent sleduje hospodársky a sociálny vývoj obce pravidelne, 59,09% respondentov občas, takmer 1/4 respondentov nikdy a 13,64% respondentov nepozná hospodársky a sociálny rozvoj obce. 2/3-ová väčšina sa na zasadnutí obecného zastupiteľstva nezúčastňuje a tak isto väčšina (80%) nerealizuje podpisové akcie za prijatie spoločných návrhov. Svojho poslanca, resp. starostu s požiadavkou navštívi 36,36% respondentov vždy a také isté množstvo aj občas. Občas sa do života cirkvi zapája 54,55% respondentov, nikdy takmer 41% respondentov. Veľká časť obyvateľov obce Kotmanová zúčastnených na dotazníkovom prieskume nie je členom žiadnej dobrovoľníckej organizácie (42,86%), pričom 35,71% také organizácie na území obce ani nepozná.

Viac ako 2/3 respondentov vyslovilo nespokojnosť s podmienkami na podnikanie a pracovnými možnosťami v obci Kotmanová a to aj pre mužov, ale aj pre ženy.

S názorom „žiť v peknom a príjemnom prostredí obce i za cenu niektorých ekonomických nevýhod a strát“ sa plne stotožnilo 29,17% respondentov, čiastočne až 62,5% respondentov. Mať dosť peňazí aj na úhor voľného času a tvorby príjemného prostredia v obci – s touto myšlienkou sa stotožnilo 16,67% respondentov, 38,89% respondentov si myslí, že sa táto myšlienka na neho vzťahuje čiastočne a 1/3 z počtu respondentov tvrdí, že sa skôr na nich nevzťahuje, ostatní ju úplne odmietli (11,11%). Angažovať sa vo veciach verejných aj na úkor voľného času by sa možno vedelo 36,84% respondentov a taký istý počet respondentov sa skôr odkláňa od tejto myšlienky. Takmer 17% respondentov sa vôbec s týmto názorom nestotožnilo, kým 10,53% áno.

Celkovú spokojnosť s obcou Kotmanová ako miestom svojho života vyslovilo 22 respondentov, čo je 81,48%, pričom veľmi nespokojní boli 2, nespokojný 1 a 2 nevedeli svoj postoj ohodnotiť. V priemere boli obyvatelia, ktorí sa zúčastnili dotazníkového prieskumu v obci Kotmanová, spokojní s obcou ako miestnom svojho života na 63,6%.

40% respondentov sa vyjadrilo, že sa osobne podieľajú na zlepšovaní života v obci. Ich činnosť je však vo väčšej miere (73,33%) len príležitostná, príp. organizovaná obecným úradom (13,33%), či spolkom (6,67%). Taký istý podiel sa venuje činnosti pravidelne. Takmer 41% respondentov nevie, ako by mohli v tomto smere v obci pomôcť, 1/5 nemá na to dostatočné informácie, príp. 13,64% respondentov nemá dostatok voľného času. Nikto neuviedol ako dôvod nezáujem.

4. Obec a jej rozvoj

47,37% z obyvateľov obce zúčastnených na dotazníkovom prieskume považuje obec Kotmanová za **zaujímavú**, 62,50% respondentov za **atraktívnu**, 41,18% respondentov za **čistú**. V otázkach srdečnosti, známosti, pokrokovosti, či bezpečnosti sa respondenti nevedeli vo väčšej miere prikloniť k jednému z dvoch pólov názorov.

Za hlavné výhody obce považujú jej obyvatelia kvalitu životného prostredia (36,17% respondentov), možnosti pre športové aktivity (23,40% respondentov), ako aj potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v spojitosti s relatívne výhodnou polohou pri hlavnej dopravnej trase (21,27% respondentov).

Podľa odporúčania občanov by sa rozvoj obce mal zaoberať hlavne nasledovnými aktivitami:

– rekonštrukcia verejných budov (11,59%),	– rekonštrukcia miestnych komunikácií (10,87%)
– starostlivosť o pamiatky (9,42 %)	
– ochrana prírody a životného prostredia (9,42%)	– úprava verejných priestranstiev a centra obce (8,7 %)
– spoločenský život (7,97 %)	
– rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb (7,25%)	– informačný systém obce (6,52 %)

Z hľadiska hodnotenia rozvoja a napredovania obce za posledných 10 rokov 22,22% respondentov si myslí, že obec sa rozvíjala veľmi pozitívne, 44,44% respondentov vníma jej rozvoj pozitívne a 14,81% respondentov negatívne.

Predstavy obyvateľov obce Kotmanová o jej budúcnosti hovoria ako o centre obchodu, služieb, turizmu a cestovného ruchu (62,50%), ale aj ako o obci zameranej na poľnohospodárstvo (16,67%), Menšia časť z respondentov vidí obec ako miesto histórie, umenia a tradícií obce a regiónu (8,33%), príp. ako miesto priemyslu a výrobnjej sféry (8,33%).

92,59% obyvateľov obce Kotmanová, ktorí sa zúčastnili dotazníkového prieskumu, **plánuje spojiť svoju budúcnosť i naďalej s obcou Kotmanová**. Len 2 sa vyjadrili k tejto otázke negatívne.

Reakcie obyvateľov obce na priame otázky:

Pri otázke: „**Čo sa Vám spontánne vybaví, keď počujete názov Kotmanová?**“ boli reakcie obyvateľov obce rôznorodé, pričom charakterovo a obsahovo veľmi príbuzné. Väčšina z nich vnímala obec ako svoje rodisko, rodný kraj, blízkosť rodiny, či miesto domova, bývania a mladosti. V mnohých odpovediach rezonovala krása prostredia, v ktorom sa obec nachádza („malá dedinka v údolí“) znásobená tichom, ktoré tomuto okoliu vládne. V konečnom dôsledku bola obec definovaná ako „pekná podhorská malebná dedinka usadená v údolí v lone krásnej prírody“.

Dotazníkový prieskum odhalil aj predstavy obyvateľov, **ktoré projekty by sa mali podľa ich názoru realizovať**. Väčšina si želá v obci vybudovať vodovod a kanalizáciu s čističkou odpadových vôd. Na druhom mieste sú chodníky, ktorých je v obci nedostatok. Okrem toho si obyvatelia obce prajú rekonštruovať budovy pre účely cestovného ruchu, napr. budovu škôlky. Z hľadiska služieb pre obyvateľov je to ambulancia pre dospelých, príp. stavebné pozemky pre novú výstavbu.

Podľa obyvateľov obce Kotmanová by **v ich obci v roku 2013 nemala chýbať** dobudovaná základná infraštruktúra – kanalizácia a čistička odpadových vôd, verejný vodovod, chodníky aspoň po jednej strane obce. Samozrejmosťou v roku 2013 by mali kvalitné služby a dostatok práce pre miestnych obyvateľov a rozvinutý cestovný ruch.

4. SWOT analýza obce

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">– kvalitné životné prostredie a pekné okolie obce,– tiché prostredie a kl'ud,– vybudovaný plynovod a bezpečná elektrifikácia obce,– možnosti pre športové aktivity – pekný tenisový kurt, posilňovňa,– organizovanie kultúrno-spoločenských akcií,– dobré podmienky pre poľnohospodársku výrobu,– dostatok voľnej pracovnej sily,– blízkosť hlavného cestného ťahu – Lučenec – Detva,– ľudia so zápalom pre dobrú vec – nadšenci– členitý terén,– silný potenciál rozvoja v oblasti cestovného ruchu – krásny vidiek a podhorská oblasť,	<ul style="list-style-type: none">– nedobudovaná základná infraštruktúra v obci<ul style="list-style-type: none">– vodovod, kanalizácia s ČOV, chodníky,– vysoká nezamestnanosť v obci,– nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva,– zaostalosť, neznámosť obce a nečistota,– žiadne pracovné príležitosti v obci a okolí,– nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj obce,– nedostatočné využitie kultúrneho domu a obecné rozhlasu,– slabý informačný systém v obci – slabá propagácia a informovanosť o obci,– slabé portfólio služieb pre obyvateľstvo – obchodná sieť, dopravné spojenie do obce, lekárska starostlivosť a sociálna starostlivosť o dôchodcov a starých a nevládných ľudí,
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">– dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry,– rozvoj cestovného ruchu = rozvoj obce,– podpora zo strany Európskej únie,– členstvo v združeniach Javor a Srdce – spolupráca s okolitými obcami na spoločných projektoch– schopné vedenie obce,– využitie daností územia – rozvoj stredísk pri vodnej nádrži Ružiná pre rozvoj turistiky a s tým súvisiaci rozvoj vidieka celého regiónu,– rýchlostná komunikácia a dopravný uzol pri obci Mýtna,– vybudovanie turistických chodníkov a cyklotrás,– vytváranie príležitostí pre mladých a nezamestnaných s cieľom ich udržania v obci,	<ul style="list-style-type: none">– nezáujem občanov o veci verejné a rozvoj vlastnej obce,– odchod mladých ľudí z obce za prácou do zahraničia – migrácia vzdelanej pracovnej sily – hrozba vyľudnenia,– správanie sa obyvateľov – nerešpektovanie pravidiel a zákonov obce – znečisťovanie obce a životného prostredia,– zvyšovanie nezamestnanosti v regióne,– znížená pôrodnosť – starnutie obce – pokles počtu obyvateľov – nepriaznivý demografický vývoj,– rozpočet štátu a ekonomická situácia obce – nedostatok finančných zdrojov,– rozvodnený potok – slabá regulácia.

5. Identifikácia a analýza problémov

Východiskom pre identifikáciu a analýzu problémov je stav a potenciál rozvoja obce popísaný v analytickej časti tohto dokumentu, ktorá obsahuje analýzu jednotlivých oblastí na základe popisu charakteristík súčasného stavu s ohľadom na identifikáciu a analýzu problémov a ich príčin, s prípadným zdôvodnením.

Podrobný popis nedostatkov obce ako aj jej silných stránok a príležitostí bol získaný realizáciou dotazníkového prieskumu medzi občanmi obce. Zhrnutie uvedeného prieskumu je spracované štatistickým vyhodnotením a z časti je popísané opisnou formou a z časti spracované v štandardnej štruktúre metódou SWOT analýzy.

Univerzálna analytická metóda SWOT analýzy slúži pre jednotnú identifikáciu a formalizáciu výsledkov analýz so zameraním na rýchly prehľad o dobrých a zlých stránkach, možnostiach zlepšenia, predpokladoch a rizík rozvoja.

V ďalšom kroku sledujeme opis jednotlivých skutočností na stránke slabých stránok a ohrození obce, ktoré sú graficky zhrnuté do schémy problémových oblastí rozvoja obce s ohľadom na silné stránky a možnosti rozvoja (grafické znázornenie vid' v prílohe). Tento grafikon spolu so SWOT analýzou umožní stanoviť základné disparity rozvoja obce na jednej strane a kľúčové faktory rozvoja (vyplývajúce zo silných stránok obce a jej príležitostí) na strane druhej. Kľúčové faktory rozvoja umožňujú formalizovať "víziu obce" do strategického cieľa, následne vybrať a určiť priority rozvoja obce.

5.1 Definovanie problémových oblastí rozvoja obce

Spracovaním analýz (audit zdrojov, dotazníkový prieskum a SWOT analýza) sme získali nasledovné hlavné problémové oblasti rozvoja obce Kotmanová, ako aj jej možné kľúčové faktory rozvoja, od ktorých by sa mal rozvoj obce a jej blízkeho okolia odvíjať.

Analýzou boli naznačené hlavne **tieto problémové oblasti**:

- a) územie
- b) ľudské zdroje
- c) sociálna infraštruktúra
- d) ekonomika a podnikateľské prostredie, zamestnanosť
- e) technická infraštruktúra
- f) životné prostredie

a) územie

Lokalizácia územia obce Kotmanová v tichom, podhorskom prostredí neďaleko hlavnej cestnej komunikácie Lučenec – Detva predstavuje jej silnú stránku a to z hľadiska dopravnej dostupnosti, hlavne individuálnym spôsobom. Na druhej strane dostupnosť z hľadiska hromadnej dopravy je značne obmedzená, hlavne mimo pracovných dní, čo sa javí ako problém vyplývajúci z polohy obce mimo hlavnej dopravnej trasy.

Výhodnosť polohy obce Kotmanová znásobuje jej geografická poloha v priestore podhorského údolia, čo predstavuje možnosti a reprezentuje silný potenciál rozvoja cestovného ruchu na báze rozvoja vidieka. Blízkosť rekreačnej oblasti Ružiná a jej plánovaný rozvoj z hľadiska ponuky služieb v cestovnom ruchu dáva šancu aj tejto obci participovať na tomto rozvoji práve ponukou, ktorú dokáže vytvoriť a to hlavne vďaka svojej pozícii. Účel využitia tejto lokality v oblasti cestovného ruchu umocňuje aj množstvo lúk, pasienkov, príp. svahovitého terénu (ubytovanie, putovanie, agroturistika).

b) ľudské zdroje

Obyvateľstvo obce Kotmanová je charakteristické v súčasnom období tendenciou starnutia a poklesu počtu. Vplyv na to má nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, čo je podmienené zníženou pôrodnosťou obyvateľstva v obci na jednej strane, ale aj odchodom mladých ľudí za prácou do iných lokalít,

príp. do zahraničia. Tento jav značne oslabuje obec Kotmanová vo svojom rozvoji a javí sa ako ohrozujúci a determinujúci faktor rozvoja obce ako celku v budúcnosti. Dôkazom toho je aj účasť na dotazníkovom prieskume, kde väčšina respondentov bola v dôchodkovom veku. Z uvedeného vyplýva značný nezáujem mladšej generácie o rozvoj obce a vo všeobecnosti o veci verejné. Východiskom z tejto situácie je vytvorenie prostredia a podmienok pre mladých, resp. strednú generáciu, ktorá by mala byť hybnou silou rozvoja, aby z obce neodchádzali, ale usadili sa v nej a plánovali v nej svoju budúcnosť. To však podmieňuje vývoj v iných oblastiach rozvoja – sociálna, ekonomická, vybavenie infraštruktúry ap.

c) sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť obce predstavuje vo vzťahu k veľkosti obce relatívne priemerný štandard. Podľa dotazníkového prieskumu absentuje hlavne lepšia obchodná sieť ako aj služby. Občania požadujú aj zriadenie ambulancie pre dospelých, čo by riešilo problém a nedostatky všeobecnej zdravotnej starostlivosti v obci a tak isto by zvýšilo možnosti zabezpečenia starostlivosti o starých a chorých príp. opatrovateľskú službu, ktorá tiež v obci chýba. Východisko je možné nájsť v komplexnejšom využití priestorov kultúrneho domu v obci, kde by mohol aspoň raz týždenne ordinovať lekár. Obyvatelia obce Kotmanová považujú kvalitu života za priemernú až dobrú, pričom pozitíva v obci vidia v pravidelných akciách kultúrno-spoločensko-športového charakteru, v možnostiach pre deti a mládež, hoci aj v tejto oblasti by sa dali urobiť zmeny k lepšiemu. Úspešné riešenie sociálneho programu obce dáva predpoklady k zvýšeniu kvality života občanov obce všetkých generácií, čo ich tiež značnou mierou prímie k zotrvaní v obci.

d) ekonomika

Pracovné možnosti v obci Kotmanová sú na zlej úrovni, čo sa odzrkadľuje aj na vyššie uvedenej migrácii obyvateľstva smerom von z obce. Problémom obce a brzdou v jej rozvoji je nedostatočné využívanie potenciálu predstavujúceho polohu vhodnú pre rozvoj cestovného ruchu. Nezanedbateľnú príležitosť pre rozvoj podnikania a zamestnanosti predstavuje potenciál poľnohospodárskej primárnej výroby – veľa neobrábaných polí a lúk a pasienkov a poľnohospodárska tradícia v obci. Výsledky dotazníkového prieskumu realizovaného medzi obyvateľmi obce zdôraznili slabé, resp. žiadne podmienky k vyvíjaniu podnikateľskej činnosti v obci. Preto podpora podnikateľských aktivít hlavne v týchto oblastiach ako je poľnohospodárstvo a cestovný ruch dávajú predpoklady pre rast ekonomickej prosperity obce (z hľadiska príjmov do obecného rozpočtu), ale aj k zvýšeniu kvality života miestneho obyvateľstva. Rast ekonomického rozvoja obce je podmienený aj dobudovaním chýbajúcej infraštruktúry – či už základnej, alebo infraštruktúry cestovného ruchu. Zvládnutie týchto podmienok sa zdá ako relevantná hrozba v jej vlastnom rozvoji. Dopravná dostupnosť, plánovaná rýchlostná komunikácia v blízkosti obce v budúcnosti, rozvoj cestovného ruchu (agroturistika, putovanie, cyklotrasy, rozvoj služieb) príp. poľnohospodárstva, či lesného hospodárstva dávajú obci Kotmanová reálnu šancu na jej rozvoj aj po ekonomickej stránke.

f) technická infraštruktúra

Slabou stránkou obce Kotmanová z hľadiska zabezpečenia základnou infraštruktúrou je absencia základnej vybavenosti – kanalizácia, vodovod, regulácia potoku a spodných vôd. Slabou stránkou obce sa ukazuje aj kvalita časti miestnych komunikácií – či už ciest, alebo chodníkov, ktoré tiež v značnej miere v obci absentujú. Predpoklad na zlepšenie tohto stavu je odrazom finančných možností obce v oblasti realizácií investičných zámerov podobného charakteru. Rozvoj obce s cieľom zvýšenia kvality života miestnych obyvateľov je spojený s viacúčelovým využitím existujúcich budov a stavieb v majetku obce – budova materskej školy – penzión, škola v prírode, domom dôchodcov... .

g) životné prostredie

Analýza stavu v obci Kotmanová z hľadiska stavu životného prostredia poodkryla čiastkové problémy aj v tejto oblasti. Silnou stránkou obce je jej lokalizácia v krásnom prírodnom prostredí severozápadnej časti regiónu Novohrad, čo môže byť rozvojovou výhodou obce, na ktorej sa dá stavať (v oblasti využitia tejto výhody hlavne pre rozvoj CR). Tento fakt podporil aj výstup z dotazníkového prieskumu, kde za najväčšiu výhodu svojej obce považujú jej obyvatelia práve kvalitné životné prostredie. Na druhej strane sa v obci vyskytujú problémy, ktoré predstavujú jej slabú stránku a ohrozenia jej rozvoja ako celku do budúcnosti. Ide hlavne o existenciu znečisťovania životného prostredia obce vlastnými obyvateľmi, neregula-

lovaný potok v prípade obdobia dažďov, znečistenie miestneho toku potoku, absencia odpadových nádob pravidelne rozmiestnených po obci. Odstránením týchto nedostatkov v budúcnosti a korektným prístupom k tvorbe a ochrane životného prostredia môže obec posilniť svoje silné stránky a účelne tak prispieť k svojmu rastu nielen v rámci užšieho regiónu, v ktorom sa nachádza.

Syntézu uvedených problémov – kritických oblastí rozvoja obce Kotmanová prezentuje **štruktúra vzájomného vplyvu problémov** (t.j. schéma problémových oblastí rozvoja obce vid' v prílohe), ktorý sumarizuje a znázorňuje súvislosť jednotlivých problémových oblastí v obci navzájom. Uvedená syntéza následne určuje potrebné smery rozvoja obce Kotmanová v ďalšom období.

5.2 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza z analýz SWOT. Účelom tejto analýzy je spresnenie a výber kľúčových oblastí, kam by mala smerovať podpora s maximálnym využitím faktorov rozvoja. Tým sa zabezpečí čo najvyššia adresnosť tohto rozvojového dokumentu. Pre určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja platí:

silné stránky + príležitosti = faktory rozvoja

slabé stránky + ohrozenia = disparity

Medzi kľúčové disparity vyplývajúce teda zo slabých stránok a ohrození a hlavné faktory rozvoja vyplývajúce zo silných stránok a príležitostí možno zaradiť:

Kľúčové disparity rozvoja obce

- nedostatočné využitie potenciálu rozvoja obce a jej okolia
- nepriaznivý demografický vývoj – slabá pôrodnosť a odliv mladých občanov z obce – hrozba vyludnenia
- nedostatok pracovných príležitostí – takmer žiadne podnikateľské prostredie (oblasť CR a poľnohospodárstvo) – zvyšovanie miery nezamestnanosti v obci a regióne
- nedobudovaná základná vybavenosť obce – infraštruktúra – kanalizácia, čistička odpadových vôd, vodovod, komunikácie a chodníky
- nezáujem obyvateľov o veci verejné a ich zastaralé myslenie, nízka úroveň vzdelanie obyvateľov
- nedostatočné finančné zdroje pre rozvoj obce a slabá informovanosť a propagácia obce

Hlavné faktory rozvoja obce

- poloha obce a krásne okolie – dopravná dostupnosť a lokalizácia pri hlavnom cestnom ťahu Lučenec – Detva
- potenciál pre rozvoj cestovného ruchu – budova materskej školy, kvalitné životné prostredie a pekné okolie obce, tiché prostredie a kľud, podhorská oblasť a krásny vidiek – rozvoj agroturistiky, putovania, cykloturistiky...
- možnosti pre športové aktivity a kultúrne akcie – tradícia
- možnosti rozvoja podnikania v oblasti CR a poľnohospodárstva – prostredie na to predurčené
- ľudské zdroje – šikovní miestni obyvatelia – nadšenci, dostatok voľnej pracovnej sily
- možnosť čerpania finančných prostriedkov z verejných zdrojov - Eurofondy

STRATEGICKÁ ČASŤ

6. Vízia obce

„Obec Kotmanová predstavuje sídlo vidieckeho charakteru v severozápadnej časti Novohradu, ktoré charakterizuje komplexne vybudovaná základná infraštruktúra. V obci je rozvinutý cestovný ruch založený na využití prírodných krás chotára obce a na celoročnom poskytovaní služieb s množstvom pracovných príležitostí pre miestnych obyvateľov. Tie nachádzajú občania aj v rozvinutom poľnohospodárstve.

Je to obec, v ktorej prekvitá výstavba rodinných domov, býva v nej množstvo mladých ľudí a mladých rodín, ktoré spoločným úsilím prispievajú ku spoločenskému, športovému a kultúrnemu rozvoju obce. Ich záujem o veci verejné a život v obci je neustály a snaha o pomoc svojej obci stále rastie.

Obec má dostatok obyvateľov, demografický vývoj je priaznivý. Nepracuje len ten, kto skutočne nechce, alebo nemôže. V obci je zabezpečená komplexná starostlivosť o svojich obyvateľov, sieť obchodov a služieb je na postačujúcej úrovni. Aj vďaka tomu sa obec stáva vyhľadávaným miestom života nielen chalupárov a víkendových návštevníkov, ale hlavne mladých ľudí, rodín a všetkých tých, ktorí si zvolili miesto života na vidieku miesto života v meste.

Kotmanová je obcou, ktorá poskytuje svojim obyvateľom vysokokvalitnú úroveň šťastného života v ekologicky čistom prostredí s vysokou hodnotou životného prostredia.“

7. Stratégia rozvoja obce

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja.

Na základe uvedených skutočností a v súlade s jednotlivými národnými a regionálnymi programami bola vytvorená rozvojová stratégia obce Kotmanová vychádzajúca z opisu strategických prístupov predstaviteľov obce vrátane akceptácie názorov obyvateľov k jej rozvoju. Naplnenie tejto stratégie smeruje k dosiahnutiu vízie obce Kotmanová ako cieľovému stavu vo svojom rozvoji.

Ciele, resp. prioritné oblasti rozvoja obce tvoria hierarchicky usporiadanú štruktúru, na ktorej vrchole sa v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nachádza strategický cieľ. Prioritné oblasti rozvoja obce predstavujú charakteristiku cieľového stavu už na detailnejšej úrovni s jasnejším a výstižnejším pomenovaním. Jednotlivé priority vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania obce, ktoré nadväzujú na stratégiu rozvoja obce. Je potrebné, aby priority boli zosúladené s prioritami nadradených programových dokumentov (najmä Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja).

Stratégiu rozvoja obce a jej ciele je možné bližšie špecifikovať ako cieľové smerovanie snahy o:

- zlepšenie podmienok pre rast životnej úrovne obyvateľov obce,
- podporovanie podmienok pre kontinuálny rast hospodárskej základne obce,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- všestranný a trvalo udržateľný rozvoj obce.

7.1 Strategický cieľ rozvoja obce

Strategický cieľ obce predstavuje a určuje smer, ktorým by sa obec mala uberať, aby dosiahla stanovenú víziu. Popisuje všeobecné snahy predstaviteľov obce a tiež samotných jej obyvateľov o celkový rozvoj obce Kotmanová. Konkretizovaním daných snáh, ich spresnením a špecifikáciou tak možno formulovať strategický cieľ rozvoja obce, ktorý formuluje dlhodobú orientáciu zameranú na dosiahnutie želaného stavu v obci Kotmanová.

Na základe získaných podkladov z analýz súčasného stavu (audit zdrojov), názorov obyvateľov zúčastnených na dotazníkovom prieskume a získanej sumarizácie problémov obce bol **stanovený strategický cieľ rozvoja obce Kotmanová nasledovne:**

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Kotmanová zameraný na elimináciu problémových oblastí rozvoja obce s cieľom zvýšenia životnej úrovne a priemernej kvality života miestnych obyvateľov s ohľadom na maximálne využitie existujúcich zdrojov rozvoja a ochranu a tvorbu životného prostredia na báze environmentálnych kritérií.“

7.2 Prioritné oblasti rozvoja obce, ciele, opatrenia a aktivity

Pre zabezpečenie naplnenia a dosiahnutia strategického cieľa rozvoja obce Kotmanová je potrebné dosiahnuť naplnenie cieľov v jednotlivých prioritných rozvojových oblastiach, ktoré sú odrazom štruktúry problémových oblastí rozvoja, ktoré vzišli z auditu zdrojov, dotazníkového prieskumu a následnej SWOT analýzy. Vychádzajúc z uvedeného **prioritné oblasti rozvoja obce Kotmanová sú:**

Priorita č. 1: Dobudovanie základnej infraštruktúry obce

Priorita č. 2: Rozvoj ľudských zdrojov

Priorita č. 3: Tvorba a ochrana životného prostredia

Priorita č. 4: Rozvoj sociálnej oblasti v obci

Priorita č. 5: Podpora ekonomického rozvoja obce

Priorita č. 6: Podpora informačného a komunikačného systému v obci, propagácie a zviditeľnenia obce

Pre dosiahnutie rozvoja prioritných oblastí je potrebné špecifikovať ich dielčie ciele, opatrenia a následne aktivity potrebné k plánovanému rozvoju.

PRIORITA Č. 1: DOBUDOVANIE ZÁKLADNEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE

Cieľ 1.1: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov

Opatrenie 1.1.1: Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Aktivita 1.1.1.1: Rekonštrukcia ciest III. triedy

Aktivita 1.1.1.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Opatrenie 1.1.2: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov

Aktivita 1.1.2.1: Dobudovanie chodníkov v obci

Aktivita 1.1.2.2: Rekonštrukcia chodníkov v obci

Cieľ 1.2: Vybudovanie verejného vodovodu, kanalizácie, ČOV a regulácia potoka v obci

Opatrenie 1.2.1: Vybudovanie verejného vodovodu

Aktivita 1.2.1.1: Vybudovanie verejného vodovodu

Opatrenie 1.2.2: Vybudovanie kanalizačnej siete a ČOV

Aktivita 1.2.2.1: Vybudovanie kanalizačnej siete

Aktivita 1.2.2.2: Vybudovanie, resp. pripojenie na ČOV

Opatrenie 1.2.3: **Regulácia potoka a spodných vôd**

Aktivita 1.2.3.1: Regulácia, resp. prekrytie potoka

Cieľ 1.3: Vybudovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci a jej okolí

Opatrenie 1.3.1: **Podpora využitia existujúcich nehnuteľností pre účely cestovného ruchu**

Aktivita 1.3.1.1: Rekonštrukcia budovy bývalej materskej školy pre účely cestovného ruchu

Aktivita 1.3.1.2: Rozšírenie ponuky cestovného ruchu – tvorba produktu pri budove škôlky – krb, posedenie, altán...

Opatrenie 1.3.2: **Budovanie ostatnej infraštruktúry cestovného ruchu – turistické atrakcie, chodníky, turistické značenie**

Aktivita 1.3.2.1: Výstavba turistických chodníkov a produktov vidieckeho turizmu a putovania

Cieľ 1.4: Rekonštrukcia budov a zariadení v majetku obce

Opatrenie 1.4.1: **Rekonštrukcia sociálnej a školskej infraštruktúry**

Aktivita 1.4.1.1: Rekonštrukcia budovy materskej školy

Aktivita 1.4.1.2: Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Aktivita 1.4.1.3: Rekonštrukcia a výstavba oplotenia cintorína

Aktivita 1.4.1.4: Výstavba urnového hája v obci

Aktivita 1.4.1.5: Rekonštrukcia domu smútku v obci – vodovod

Aktivita 1.4.1.6: Rekonštrukcia ostatných budov v obci – klub mladých, požiarňa zbrojnica

Opatrenie 1.4.2: **Rekonštrukcia kultúrnej infraštruktúry**

Aktivita 1.4.2.1: Rekonštrukcia kultúrneho domu a knižnice

Opatrenie 1.4.3: **Rekonštrukcia a dobudovanie kultúrnej a športovej infraštruktúry**

Aktivita 1.4.3.1: Výstavba všesportového areálu na futbalovom ihrisku

Cieľ 1.5: Zlepšenie pokrytia signálu mobilných operátorov a internetu v obci

Opatrenie 1.5.1: **Zabezpečenie celoplošného pokrytia signálom mobilných operátorov v obci**

Aktivita 1.5.1.1: Zabezpečenie zosilnenia signálu prostredníctvom umiestnenia vykrývača

Opatrenie 1.5.2: **Zabezpečenie celoplošného pokrytia signálom internetu v obci**

Aktivita 1.5.2.1: Projekt informatizácie obce za účelom zlepšenia verejného prístupu k internetu

PRIORITA Č. 2: ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Cieľ 2.1: Zvýšenie vzdelanostnej úrovne miestneho obyvateľstva

Opatrenie 2.1.1: **Podpora podnikateľského, právneho a manažérskeho vzdelávania**

Aktivita 2.1.1.1: Kurzy zvyšovania podnikateľského a právneho vedomia obyvateľov

Opatrenie 2.1.2: **Vzdelávanie v oblasti PC zručností a IT technológií ako možnosť zvýšenia potenciálu uplatnenia sa na trhu práce**

Aktivita 2.1.2.1: Kurzy používania PC a základných užívateľských aplikácií

Opatrenie 2.1.3: **Vzdelávanie v oblasti cudzích jazykov – zvyšovanie potenciálu uplatnenia sa na trhu práce**

Aktivita 2.1.3.1: Kurzy cudzích jazykov

Opatrenie 2.1.4: Podpora zamestnanosti miestnych obyvateľov prostredníctvom absolvovania rekvalifikačných kurzov

Aktivita 2.1.4.1: Kurzy ekonomické, účtovníctvo, základy podnikania...

Aktivita 2.1.4.2: Kurzy tradičných remesiel a zručností

Opatrenie 2.1.5: Vzdelávanie zamestnancov miestnej samosprávy a iných subjektov v pôsobnosti obce

Aktivita 2.1.5.1: Kurzy ekonomické, účtovníctvo, PC, cudzie jazyky...

Cieľ 2.2: Zlepšenie vzťahu miestneho obyvateľstva k vlastnej obci

Opatrenie 2.2.1: Podpora rozvoja bývania v obci (v nadväznosti na prioritu č. 1 – Budovanie základnej infraštruktúry obce)

Aktivita 2.2.1.1: Aktivity smerujúce k zabezpečeniu výhodného získania stavebného pozemku

Opatrenie 2.2.2: Tvorba systému na vytvorenie a upevnenie si vzťahu k obci

Aktivita 2.2.2.1: Aktivity vyplývajúce z priority č. 6 – Podpora informačného a komunikačného systému v obci, propagácie a zviditeľnenia obce

PRIORITA Č. 3: TVORBA A OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Cieľ 3.1: Podpora environmentálneho vzdelávania miestneho obyvateľstva

Opatrenie 3.1.1: Vytvorenie systému podporujúceho ochranu životného prostredia

Aktivita 3.1.1.1: Kurzy zvyšovania environmentálneho vedomia obyvateľov

Aktivita 3.1.1.2: Organizácia verejných zhromaždení ohľadom nových právnych predpisov týkajúcich sa zberu a likvidácie odpadu

Cieľ 3.2: Zvýšenie efektívnosti zberu a likvidácie odpadu v obci

Opatrenie 3.2.1: Podpora zefektívnenia zberu odpadu v obci a tým eliminácia miery jej znečistenia

Aktivita 3.2.1.1: Separovaný zber a likvidácia odpadu

Aktivita 3.2.1.2: Umiestnenie odpadových košov pravidelne po celej obci

Aktivita 3.2.1.3: Kontrolovaný vývoz odpadu a jeho likvidácie

Cieľ 3.3: Zabezpečiť opatrenia proti negatívnym vplyvom na životné prostredie

Opatrenie 3.3.1: Odstránenie dôsledkov poškodenia životného prostredia

Aktivita 3.3.1.1: Rekultivácia čiernych skládok odpadu

Aktivita 3.3.1.2: Umiestnenie odpadových košov pravidelne po celej obci

Opatrenie 3.3.2: Vytvorenie predbežných opatrení na zamedzenie prípadov poškodzovania životného prostredia v obci a jej okolí

Aktivita 3.3.2.1: Kontrola vyvážania a likvidácie odpadu

PRIORITA Č. 4: ROZVOJ SOCIÁLNEJ OBLASTI V OBCI

Cieľ 4.1: Podpora rozvoja zdravotnej starostlivosti v obci

Opatrenie 4.1.1: Vytvorenie ambulancie praktického lekára v obci

Aktivita 4.1.1.1: Zriadenie ambulancie praktického lekára v obci

Cieľ 4.2: Rozvoj sociálnej starostlivosti o starých s nevládnymi občanov

Opatrenie 4.2.1: Zavedenie systému starostlivosti o starých a nevládnymi občanov

Aktivita 4.2.1.1: Aplikácia systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba

Aktivita 4.2.1.2: Výstavba, resp. zriadenie domu dôchodcov v obci, príp. hospicu

Cieľ 4.3: Podpora rozvoja mládeže

Opatrenie 4.3.1: Podpora angažovanosti mládeže do rozvojových aktivít obce

Aktivita 4.3.1.1: Realizácia podporných programov rozvoja mládeže v obci

Opatrenie 4.3.2: Projekty v oblasti športu, vzdelania, kultúrno-spoločenského využitia

Aktivita 4.3.2.1: Participácia obce na realizácii projektov, ktorými hlavnými nositeľmi sú mládež – kultúrne, spoločenské, vzdelávacie, športové

Cieľ 4.4: Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a duchovného rozvoja v obci

Opatrenie 4.4.1: Realizácia kultúrnych, spoločenských, športových, kultúrnych a duchovných aktivít

Aktivita 4.4.1.1: Tenisový turnaj o pohár starostu obce

Aktivita 4.4.1.2: Zraz historických vozidiel

Aktivita 4.4.1.3: Pálenie vatier zvrchovanosti

PRIORITA Č. 5: PODPORA EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE

Cieľ 5.1: Podpora rozvoja podnikateľskej základne – rozvoj obchodov a služieb pre obyvateľov

Opatrenie 5.1.1: Vytvorenie podmienok pre rozšírenie obchodnej siete v obci

Aktivita 5.1.1.1: Podpora otvorenia nových obchodov v obci

Opatrenie 5.1.2: Vytvorenie podmienok pre tvorbu služieb pre obyvateľstvo

Aktivita 5.1.2.1: Zabezpečenie nových služieb pre obyvateľstvo v obci

Cieľ 5.2: Rozvoj činností v cestovnom ruchu

Opatrenie 5.2.1: Podpora rozvoja podnikania v oblasti cestovného ruchu

Aktivita 5.2.1.1: Činnosti v závislosti od realizácie priority č.1, cieľa č. 1.3 – Vybudovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci a jej okolí

Opatrenie 5.2.2: Tvorba produktu a ponuky cestovného ruchu na báze využitia prírodného potenciálu obce

Aktivita 5.2.2.1: Zhrnutie ponuky cestovného ruchu v obci a okolí do súvislého celku – uceleného produktu cestovného ruchu

Opatrenie 5.2.3: Tvorba podmienok pre vybudovanie ubytovacích a stravovacích kapacít v obci

Aktivita 5.2.3.1: Výstavba ubytovacích kapacít v obci – aktivity v nadväznosti na prioritu č. 1, cieľ 1.3 - Vybudovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci a jej okolí

Aktivita 5.2.3.2: Výstavba stravovacích kapacít v obci – aktivity v nadväznosti na prioritu č. 1, cieľ 1.3 - Vybudovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci a jej okolí

Cieľ 5.3: Podpora rozvoja podnikania v poľnohospodárskej činnosti

Opatrenie 5.3.1: Vytvorenie podmienok pre využitie miestnych zdrojov v rámci poľnohospodárskej prvovýroby

Aktivita 5.3.1.1: Podpora činností na báze využitia miestneho prírodného potenciálu – orná pôda, lúky, pasienky, lesné plody

Ciel' 5.4: **Využitie a prezentácia miestneho rozvojového potenciálu pre zvýšenie podnikateľskej základne v obci**

Opatrenie 5.4.1: **Propagácia a prezentácia rozvojového potenciálu obce v oblasti cestovného ruchu**

Aktivita 5.4.1.1: Činnosti v závislosti od realizácie priority č.6, cieľa č. 6.2 – Komunikácia obce smerom k svojmu okoliu a č. 6.3 – Ponuka rozvojového potenciálu a jeho prezentácia

Opatrenie 5.4.2: **Propagácia a prezentácia rozvojového potenciálu obce v oblasti poľnohospodárstva**

Aktivita 5.4.2.1: Činnosti v závislosti od realizácie priority č.6, cieľa č. 6.2 a č. 6.3

Ciel' 5.5: **Podpora tvorby pracovných miest v obci**

Opatrenie 5.5.1: **Program rozvoja zamestnanosti v obci**

Aktivita 5.5.1.1: Aktivačná činnosť nezamestnaných – dočasné pracovné miesta

Aktivita 5.5.1.2: Tvorba dlhodobých pracovných miest obcou na základe využitia vlastného rozvojového potenciálu

PRIORITA Č. 6: PODPORA INFORMAČNÉHO A KOMUNIKAČNÉHO SYSTÉMU V OBCI, PROPAGÁCIE A ZVIDITELŇENIA OBCE

Ciel' 6.1: **Komunikácia obce smerom k svojim občanom**

Opatrenie 6.1.1: **Príprava informačného systému obce – zabezpečiť podmienky pre efektívnu výmenu informácií medzi obyvateľmi obce a samosprávou**

Aktivita 6.1.1.1: Efektívne využitie informačných tabúl umiestnených v obci

Aktivita 6.1.1.2: Umiestnenie nových informačných tabúl v obci

Aktivita 6.1.1.3: Efektívne využívanie miestneho rozhlasu, príp. jeho rekonštrukcia

Aktivita 6.1.1.4: Organizácia verejných zhromaždení s občanmi

Ciel' 6.2: **Komunikácia obce smerom k svojmu okoliu**

Opatrenie 6.2.1: **Prezentácia a propagácia obce pred verejnosťou a potenciálnymi návštevníkmi**

Aktivita 6.2.1.1: Inovácia www stránky obce a jej pravidelná aktualizácia

Aktivita 6.2.1.2: Vydávanie propagačných materiálov o obci

Ciel' 6.3: **Ponuka rozvojového potenciálu a jeho prezentácia**

Opatrenie 6.3.1: **Tvorba ponuky obce – prírodný a kultúrny potenciál, prezentácia a propagácia obce**

Aktivita 6.3.1.1: Ponuka obce na www stránke a jej pravidelná aktualizácia

Aktivita 6.3.1.2: Vydávanie propagačných materiálov o obci prezentujúcich jej rozvojový potenciál

Ciel' 6.4: **Participácia v spoločných projektoch s inými obcami**

Opatrenie 6.4.1: **Účasť v partnerstvách a združeniach s obcami a inými subjektami**

Aktivita 6.4.1.1: Vytvorenie partnerstiev a združení

Opatrenie 6.4.2: **Príprava a účasť v spoločných projektoch v rámci vytvorených partnerstiev a združení s inými obcami, alebo subjektami**

Aktivita 6.4.2.1: Realizácia spoločných projektov

Pri realizácii strategického cieľa a prioritných rozvojových oblastí je dôležité a potrebné koordinovať aktivity a úsilie obecných subjektov na zabezpečenie vyváženého a trvalo udržateľného sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce. Nemenej dôležité je mobilizovať a pri realizácii využívať všetky dostupné zdroje (národné, regionálne, súkromné a najmä Štrukturálne fondy EÚ).

Formulácia jednotlivých prioritných oblastí vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov, ktoré perspektívne prídu do obce. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia rozvoja obce vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. **Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít**, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektoru príp. verejného sektoru a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov.

Dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať ciele podľa jednotlivých prioritných rozvojových oblastí. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

7.3 Akčné plány

Akčné plány predstavujú súbor konkrétnych **projektov, opatrení a aktivít** smerujúcich k naplneniu strategického cieľa a prioritných oblastí rozvoja obce Kotmanová. Dodávajú dlhodobej vízii žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú prioritné oblasti stratégie do konkrétnych praktických krokov.

Akčné plány sa preto týkajú kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Ich plánovací horizont je približne 1 – 3 roky. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (projekty druhého sledu), po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity.

Akčné plány zhromaždené v tejto kapitole nie sú podrobnými realizačnými projektmi. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môžu mať len charakter rámcových projektov – nemôžu byť príliš podrobné, inak by sa rýchlo stali neaktuálnymi.

Rámcové projekty, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu, obsahujú:

- stručný popis daného projektu/aktivity,
- odôvodnenie jeho prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ),
- definovanie potrebných krokov podmieňujúcich realizáciu (len v prípade rozsiahlejších projektov),
- stanovenie spôsobu financovania, prípadne odhad nákladov (nie však presného rozpočtu a plánu financovania),
- približné obdobie realizácie,
- určenie zodpovedného subjektu (garanta projektu) a spolupracujúcich subjektov,
- indikátory úspešnosti (v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov - len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase).

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravujú detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektami, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

PRIORITA Č. 1: DOBUDOVANIE ZÁKLADNEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE

Aktivita:	<i>1.1.1.2 Rekonštrukcia miestnych komunikácií</i>
Názov projektu:	<i>Oprava obecných mostíkov, mostov, lavičiek a ciest</i>
Zdôvodnenie:	<i>Technický stav mostíkov, mostov, lavičiek a ciest v obci Kotmanová nevyhovuje bezpečnej a plynulej premávke v obci a pohybu jej obyvateľov a preto si vedené komunikácie vyžadujú rekonštrukciu</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – Regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>2 000 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2009</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka v km rekonštruovaných komunikácií</i>

Aktivita:	<i>1.1.1.2 Rekonštrukcia miestnych komunikácií</i>
Názov projektu:	<i>Výstavba asfaltovej komunikácie k miestnym novostavbám</i>
Zdôvodnenie:	<i>Miestna časť obce s novostavbami rodinných domov nemá vybudovanú asfaltovú prístupovú komunikáciu, ktorej potreba predstavuje základné vybavenie obce infraštruktúrou</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – Regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>1 500 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2009</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka vybudovanej komunikácie v km</i>

Aktivita:	<i>1.1.2.1 Dobudovanie chodníkov v obci</i>
Názov projektu:	<i>Dobudovanie chodníkov pre peších v obci Kotmanová</i>
Zdôvodnenie:	<i>Havarijný stav chodníkov v obci vyžaduje neodkladné riešenie z hľadiska bezpečnosti miestnych obyvateľov</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– spracovanie realizačného projektu– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie, nadácie Eurofondy – Regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>1 500 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2009</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka vybudovaných chodníkov v km</i>

Aktivita:	<i>1.2.1.1 Vybudovanie verejného vodovodu</i>
Názov projektu:	<i>Vybudovanie vodovodu v obci Kotmanová</i>
Zdôvodnenie:	<i>Z hľadiska základnej vybavenosti obce verejný vodovod v obci Kotmanová v súčasnom období chýba a vybavenie studňami je nedostatočné a v súčasnom období aj nepraktické</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– získanie stavebného povolenia– spracovanie realizačného projektu– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – Operačný program Životné prostredie Envirofond, Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>6 500 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2008</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka položenia vodovodného potrubia</i>

Aktivita:	<i>1.2.1.1(2) Vybudovanie kanalizačnej siete a pripojenie na ČOV</i>
Názov projektu:	<i>Vybudovanie kanalizácie a ČOV spoločne s obcou Mýtňa a Dobroč</i>
Zdôvodnenie:	<i>Obec Kotmanová nemá v súčasnom období z hľadiska základnej vybavenosti kanalizačnú sieť a ČOV, čo v značnej miere determinuje jej možnosti z hľadiska ochrany vôd a životného prostredia celkom</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– spracovanie realizačného projektu– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Envirofond, Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>18 000 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2008 - 2009</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>počet pripojených domácností na kanalizačnú sieť</i>

Aktivita:	<i>1.2.3.1 Regulácia, resp. prekrytie potoka</i>
Názov projektu:	<i>Regulácia miestneho vodného toku v centre obce</i>
Zdôvodnenie:	<i>V prípade búrok a trvalejšieho dažďa sa potok v obci rozvodňuje, poškodzuje obecný majetok a verejné priestranstvo, čomu zabráni len jeho regulácia v obci</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Envirofond, Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>500 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2010</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka prekrytého koryta potoka v m</i>

Aktivita:	1.4.1.1 Rekonštrukcia budovy materskej školy
Názov projektu:	Oprava strechy, fasád a omietok v materskej škole
Zdôvodnenie:	Technická stav budovy materskej školy v obci predstavuje porušené fasády, opadané omietky a poškodenú strechu
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– spracovanie realizačného projektu– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavb.
Zdroje financovania:	Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce
Predpokladané náklady na investíciu:	2 000 000 Sk
Termín realizácie:	2010
Zodpovednosť:	starosta obce
Indikátory plnenia:	Zrekonštruovaná plocha strechy, omietok a fasád m^2

Aktivita:	1.4.1.3 Rekonštrukcia a výstavba oplatenia cintorína
Názov projektu:	Nové oplatenie miestneho cintorína
Zdôvodnenie:	Priestory cintorína v súčasnej dobe nemajú oplatenie, čo v istej miere znevažuje dôstojnosť týchto priestorov
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– spracovanie realizačného projektu– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce
Predpokladané náklady na investíciu:	250 000 Sk
Termín realizácie:	2008
Zodpovednosť:	starosta obce
Indikátory plnenia:	dĺžka vystavaného oplatenia v km

Aktivita:	<i>1.4.1.4 Výstavba urnového hája v obci</i>	
Názov projektu:	<i>Výstavba urnového hája pri dome smútku</i>	
Zdôvodnenie:	<i>Kapacitné možnosti cintorína a trendy v tejto oblasti života predstavujú v budúcnosti nutnosť výstavby urnového hája v obci Kotmanová</i>	
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby	
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>	
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>1 500 000 Sk</i>	
Termín realizácie:	<i>2010</i>	
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>	
Indikátory plnenia:	<i>kapacita urnového hája</i>	

Aktivita:	<i>1.4.1.5 Rekonštrukcia domu smútku – vodovod</i>	
Názov projektu:	<i>Rekonštrukcia vodovodu v dome smútku</i>	
Zdôvodnenie:	<i>Stav vodovodu v budove domu smútku v obci vyžaduje v súčasnom období rekonštrukciu</i>	
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby	
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>	
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>100 000 Sk</i>	
Termín realizácie:	<i>2007</i>	
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>	
Indikátory plnenia:	<i>rekonštrukcia vodovodu v kultúrnom dome</i>	

Aktivita:	<i>1.4.1.6 Rekonštrukcia ostatných budov v obci – klub mladých, požiarňa zbrojnica</i>
Názov projektu:	<i>Oprava a údržba obecných budov – klub mladých, požiarňa zbrojnica</i>
Zdôvodnenie:	<i>Technický stav a opotrebenie niektorých budov v obci si vyžaduje množstvo prác predstavujúcich úpravy fasád, omietok, príp. ich komplexnú rekonštrukciu budov</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>500 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2010</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>počet zrekonštruovaných budov</i>

Aktivita:	<i>1.4.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu a knižnice</i>
Názov projektu:	<i>Oprava a údržba obecných budov – knižnica a kultúrny dom</i>
Zdôvodnenie:	<i>Priestory knižnice a kultúrneho domu od svojho vzniku neprešli žiadnou väčšou úpravou. Z hľadiska času potrebujú uvedené priestory úpravy fasád, zateplenie strechy a obvodových stien, príp. úpravu ich celkového vzhľadu</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>250 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2007 - 2008</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>výstup rekonštrukcie – zrekonštruovaná plocha</i>

Aktivita:	<i>1.4.1.2 Rekonštrukcia obecného rozhlasu</i>	
Názov projektu:	<i>Celková rekonštrukcia obecného rozhlasu</i>	
Zdôvodnenie:	<i>Obecný rozhlas v obci Kotmanová od svojho vzniku neprešiel takmer žiadnymi technickými obnovami a jeho stav v súčasnom období nie je po technickej stránke postačujúci</i>	
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby	
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>	
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>300 000 Sk</i>	
Termín realizácie:	<i>2012</i>	
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>	
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka vedenia zrekonštruovaného verejného rozhlasu</i>	

Aktivita:	<i>1.4.3.1 Výstavba všesportového areálu na futbalovom ihrisku</i>	
Názov projektu:	<i>Vybudovanie všesportového areálu na futbalovom ihrisku</i>	
Zdôvodnenie:	<i>V obci absentuje komplexné športové zariadenie pre obyvateľov obce</i>	
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– spracovanie realizačného projektu– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby	
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Eurofondy – regionálny operačný program Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>	
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>10 000 000 Sk</i>	
Termín realizácie:	<i>2013</i>	
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>	
Indikátory plnenia:	<i>využitelnosť ihriska – počet obyvateľov, ktorí ho budú využívať</i>	

PRIORITA Č. 3: TVORBA A OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Aktivita:	<i>3.2.1.1 Separovaný zber a likvidácia odpadu</i>
Názov projektu:	<i>Zavedenie separovaného zberu v obci Kotmanová</i>
Zdôvodnenie:	<i>Z hľadiska riadenia ochrany životného prostredia v obci je zber a likvidácia odpadu prostredníctvom jeho triedenia jednou z efektívnych možností ako možno zabezpečiť zvýšenú mieru kvality životného prostredia v obci a jej okolí</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– spracovanie projektovej dokumentácie– získanie stavebného povolenia– zabezpečenie finančných prostriedkov– výber dodávateľa stavby– realizácia stavby
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie Envirofond, Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus Recyklačný fond Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>100 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2008</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>ročný objem separovaného odpadu</i>

PRIORITA Č. 6: PODPORA INFORMAČNÉHO A KOMUNIKAČNÉHO SYSTÉMU V OBCI, PROPAGÁCIE A ZVIDITEĽNENIA OBCE

Aktivita:	<i>6.2.1.1: Inovácia www stránky obce a jej pravidelná aktualizácia</i>
Názov projektu:	<i>Rekonštrukcia www stránky obce Kotmanová a zavedenie informačného systému v obci</i>
Zdôvodnenie:	<i>Obec Kotmanová v súčasnom období má www stránku, ktorej štruktúra, funkčnosť a obsahová náplň nepostačujú na plnenie základných informačných funkcií, ktoré by mala www stránka obce svojim obyvateľom a ostatným návštevníkom poskytovať</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none">– výber spracovateľa www stránky a informačného systému v obci– zadanie objednávky na spracovanie www stránky a tvorbu informačného systému
Zdroje financovania:	<i>Štátne dotácie – výnosy z dotácií, nadácie – Konto orange Eurofondy – Informatizácia spoločnosti Vlastné zdroje – rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>100 000 Sk</i>
Termín realizácie:	<i>2008</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>návštevnosť www stránky</i>

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

8. Zabezpečenie PHSR

Podľa platnej legislatívy SR obec vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje PHSR obce a zabezpečuje jeho plnenie.

Po schválení rozvojového dokumentu obce nastáva vlastná realizácia stanovených priorít a cieľov smerujúcich k dosiahnutiu jeho strategického cieľa, opatrení a úloh. Uskutočnenie aktivít uvedených v PHSR predpokladá určité finančné a administratívne zabezpečenie na úrovni obce.

8.1 Finančné zabezpečenie PHSR – spôsoby financovania rozvoja obce

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom sú vlastné zdroje obce.

V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, možností rozpočtu obce, vstupu investorov do obce ap.

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných priorít, cieľov, opatrení a aktivít na základe auditu pripravovaných projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol navrhnutý plán realizácie PHSR obce. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľom ako aj určuje predpokladané časové rámce realizácie projektových zámerov. Uvedené informácie poskytuje časť 7.3 Akčné plány.

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce.

Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- **verejné zdroje (rozpočet obce, štátny rozpočet),**
- **súkromné zdroje,**
- **fondy Európskej únie.**

➤ verejné zdroje

Z prevedenej majetkovej a rozpočtovej analýzy obce je zrejmé, že obec sama nezvládne realizovať po stránke finančnej všetky investície. Dôležité bude preto získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

V prípade zamietnutia žiadosti o nenávratný finančný príspevok z Európskej únie je potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú mestá a obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity (ak nepočítame automatické dofinancovanie príspevku zo štrukturálnych fondov). Väčšina štátnych fondov bola zrušená; jediným fondom poskytujúcim aspoň limitovanú nenávratnú finančnú

pomoc pre investičné projekty obcí je Štátny fond rozvoja bývania. V minulom období zohrával dôležitú úlohu pri rozvoji environmentálnej infraštruktúry Štátny fond životného prostredia, pričom v súčasnosti bol opätovne vytvorený pod názvom Environmentálny fond. Čerpanie zdrojov z tohto fondu je možné od roku 2005.

Okrem toho sú k dispozícii aj dotácie z výťažku lotérií, štátne dotácie z účelových fondov, financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny), nadácie, neinvestičné fondy, účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...), Svetová banka...

➤ **súkromné zdroje**

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov. V súčasnom období je však investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít zatiaľ zriedkavé, rovnako ako v zahraničí je často realizované investovanie na báze Joint Ventures – t. j. podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

➤ **fondy Európskej únie**

Po vstupe SR do Európskej Únie sa mestám, obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity.

Slovenská republika, ako nový členský štát EÚ po prvýkrát čerpala finančné prostriedky z fondov EÚ v oblasti politiky súdržnosti (kohéznej politiky) na základe dokumentu Rámec podpory Spoločenstva v rokoch 2004 – 2006, t. j. v skrátenom programovom období, ktoré sa pre pôvodné členské štáty EÚ 15 začalo už v roku 2000.

Programové obdobie 2007 – 2013 je teda pre Slovenskú republiku prvým programovým obdobím, v ktorom bude mať možnosť využívať zdroje z fondov EÚ v priebehu celého jeho trvania, a to na základe dokumentu Národný strategický referenčný rámec (ďalej len „NSRR“). V programovom období 2007-2013 je Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na napĺňanie jej **troch hlavných cieľov**, ktorými sú **konvergencia, regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť** a tiež európska teritoriálna spolupráca.

V nadväznosti na identifikované disparity a faktory rozvoja stratégia NSRR koncentruje príspevky do nasledujúcich tematických – **strategických priorít**:

- **infraštruktúra a regionálna dostupnosť** zvyšujúca atraktivnosť územia pre investovanie a život obyvateľov,
- **znalostná (vedomostná) ekonomika** zvyšujúca konkurencieschopnosť produkčnej sféry prostredníctvom kvalitnejších technológií a procesov v produkčnej sfére,
- **ľudské zdroje** schopné uskutočňovať zmeny vedúce k rastu významu poznatkov v spoločnosti.

Stratégia, priority a ciele NSRR budú implementované cez 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ:

- 6 operačných programov v rámci cieľa Konvergencia, z toho:
 - 4 operačné programy spolufinancované z ERDF pokrývajúce celú SR okrem Bratislavského kraja (Regionálny operačný program, OP Informatizácia spoločnosti, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast a OP Zdravotníctvo);
 - 2 operačné programy spolufinancované z ERDF a KF pokrývajúce celú SR vrátane Bratislavského kraja (OP Doprava a OP Životné prostredie);

- 3 operačné programy spoločné pre obidva ciele – cieľ Konvergencia i cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť, t.j. pokrývajúce celú SR vrátane Bratislavského kraja – jeden spolufinancovaný z ERDF (OP Výskum a vývoj) a dva z ESF (OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia a OP Vzdelávanie);
- 1 operačný program Technická pomoc v rámci cieľa Konvergencia;
- 1 operačný program spolufinancovaný z ERDF v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť pre Bratislavský kraj.

V programovom období 2007 – 2013 budú rozvoj vidieka a rybné hospodárstvo podporené z dvoch samostatných fondov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre podporu rozvoja vidieka (EAFRD) a z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (EFF), ktoré sú na rozdiel od programového obdobia 2004 – 2006 vyčlenené zo štrukturálnych fondov.

Príklady možných aktivít vhodných pre samosprávu v programovacom období 2007 - 2013

1. Regionálny operačný program

- ✓ investičné aktivity zamerané na rekonštrukciu, rozširovanie a modernizáciu existujúcich objektov (materských a základných škôl a príslušných školských zariadení),
- ✓ investičné aktivity zamerané na budovanie nových zariadení sociálnych služieb a zariadení na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, vrátane obstaranie príslušného vnútorného zariadenia,
- ✓ investičné aktivity zamerané na rekonštrukciu a rozširovanie existujúcich zariadení sociálnych služieb a zariadení na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.
- ✓ modernizácia infraštruktúry pamäťových a fondových inštitúcií na regionálnej a miestnej úrovni u inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávnych krajov a miestnej samosprávy,
- ✓ záchrana a revitalizácia významných pamiatkových objektov plniacich hospodárske a spoločenské funkcie typu kúrie, kaštieľ, meštianske domy a pod., ako i obnova a regenerácia historických parkov miest a obcí,
- ✓ podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obsluhu regiónu,
- ✓ príprava územno-plánovacej dokumentácie, územno-plánovacích podkladov, PHSR, rozvojových štúdií, štúdií hodnotenia, štúdií využitia územia, príprava projektov miestnych rozvojových aktivít pre prípravu projektov podporovaných z verejných zdrojov, príprava projektov regenerácie a revitalizácie sídiel a ich častí,
- ✓ dobudovanie technickej infraštruktúry sídiel a realizácia komplexných projektov regenerácie sídiel, ich častí a zón,
- ✓ modernizácia, obnova a zvýšenie energetickej efektívnosti panelových bytov,
- ✓ výstavba a rekonštrukcia stavebných štruktúr (napr. chodníkov, mostov, ...),
- ✓ podpora úpravy verejných priestranstiev, verejnej zelene a dôležitých priestorových areálov s multifunkčným využitím,
- ✓ regenerácia rómskych osídlení,
- ✓ rekonštrukcia miestnych komunikácií IV. triedy,
- ✓ podpora budovania a rekonštrukcie nekomerčnej mikroinfraštruktúry k strediskám cestovného ruchu, najmä infraštruktúry, ktorá sama o sebe neprodukuje zisk (parkoviská, inžinierske siete, verejné sociálne zariadenia, odpočívadlá, orientačné tabule a pod.),
- ✓ výroba a inštalácie informačných tabúl pri cestných trasách, podpora systémov jednotného značenia turistických atrakcií (tzv. hnedé tabule),
- ✓ podpora výstavby, obnovy a značenia lyžiarskych tratí, vodných mól, prístavísk, termálnych kúpalísk, lanoviek vo vlastníctve verejného sektora a pod.,
- ✓ podpora budovania a rekonštrukcie zariadení podporujúcich turistickú atraktivitu komplexného turistického programu s celoročným využitím (umelecké dielne, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, folklórnych múzeí, atď.),
- ✓ podpora vzniku klastrov a združení cestovného ruchu,
- ✓ podpora tvorby ucelenej ponuky produktov cestovného ruchu s dôrazom na efektívne využitie prírodného a kultúrneho potenciálu,

- ✓ podpory prezentácie cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni doma i v zahraničí vytváranie a podpora existujúcich turisticko-informačných kancelárií,
- ✓ podpora obnovy a rekonštrukcie kultúrno-náučných chodníkov a podobných aktivít v priamej väzbe na cestovný ruch,
- ✓ spracovanie projektových štúdií pre realizáciu komplexných projektov s celoročným využitím s regionálnym alebo národným významom.

2. OP Životné prostredie

- ✓ zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov pri prednostnom využití už vybudovaných vodárenských zdrojov,
- ✓ monitorovanie kvantity a kvality povrchových vôd,
- ✓ protipovodňová ochrana územia SR,
- ✓ skvalitňovanie monitorovacieho systému kvality ovzdušia SR podľa požiadaviek EÚ ako aj skvalitnenie Národného emisného inventarizačného systému (NEIS),
- ✓ návrh a vybudovanie funkčného systému zberu, recyklácie, regenerácie a zneškodňovania látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu,
- ✓ znižovanie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok
- ✓ zmena palivovej základne energetických zdrojov na výrobu tepla a teplej vody v prospech využívania obnoviteľných zdrojov,
- ✓ zavádzanie nových a zefektívňovanie existujúcich systémov separovaného zberu komunálneho odpadu na základe vytvorenia koncepčných východísk separovaného zberu,
- ✓ znižovanie nebezpečných vlastností odpadov na základe zodpovedajúcich koncepčných východísk,
- ✓ nakladanie s nebezpečnými odpadmi vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení s cieľom ich zneškodnenia environmentálne vhodným spôsobom,
- ✓ monitorovanie a prieskum environmentálnych záťaží a spracovanie rizikových analýz,
- ✓ sanácia najrizikovejších environmentálnych záťaží,
- ✓ dobudovanie informačného systému environmentálnych záťaží.

3. OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast

- ✓ zakúpenie pozemkov na realizáciu predmetných projektov,
- ✓ výstavba a vybavenie hmotnej infraštruktúry (rekonštrukcia, alebo výstavba budov a technologických priestorov vrátane sietí),
- ✓ vybavenie budov (napr. vybavenie kancelárskych priestorov, konferenčných miestností, spoločných priestorov, atď.) a technologických priestorov (high-tech uzly, prístroje a zariadenia, atď.),
- ✓ výstavba a revitalizácia hnedých priemyselných parkov,
- ✓ technická asistencia na rozbeh predmetných projektov – poradenstvo pri spracovaní prevádzkových manuálov, podnikateľských a finančných plánov, PR a akvizícii klientov;
- ✓ výber personálu, úhrada časti miezd, školenie, vzdelávanie a odborná príprava, elektronický obchod, prepájanie sietí, atď.,
- ✓ dotácia na prevádzku služieb,
- ✓ budovanie a modernizácia osvetlenia pre obce a mestá (verejný sektor),
- ✓ a ďalšie oprávnené aktivity, ktoré podporujú ciele opatrenia.

4. Program rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007 – 2013

- ✓ rekonštrukcia a modernizácia nízko kapacitných ubytovacích zariadení – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane pripojenia na internet,
- ✓ výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kempingového ubytovania vrátane oplotenia, osvetlenia a sociálnych zariadení,
- ✓ marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu a rozvoja regiónu,
- ✓ príprava programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí,
- ✓ rekonštrukcia a modernizácia vodovodov a kanalizácie,
- ✓ zriaďovanie, rekonštrukcia a modernizácia remeselných dvorov podporujúcich oživenie tradičných remesiel, produkcie tradičných vidieckych produktov a zamestnanosti,
- ✓ rekonštrukcia a modernizácia miestnych ciest, lávok, mostov,

- ✓ rekonštrukcia a modernizácia chodníkov, verejného osvetlenia, rekreačných zón, verejných priestranstiev a parkov,
- ✓ rekonštrukcia a modernizácia verejných objektov (školy, škôlky a pod.),
- ✓ výstavba, rekonštrukcia a modernizácia cyklotrás, národných chodníkov, detských a športových ihrísk, tržníc, amfiteátrů, autobusových zastávok,
- ✓ rekonštrukcia a modernizácia stavieb a objektov historického, kultúrneho a spoločenského významu vrátane ich okolia (okrem lokalít UNESCO),
- ✓ výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení - stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane pripojenia na internet,
- ✓ štúdie v oblasti získavania zručností, oživovania a vykonávania stratégií miestneho rozvoja (vypracovanie podkladov, vlastnej štúdie, analýzy, odporúčania),
- ✓ opatrenia na poskytovanie informácií o oblasti a stratégií miestneho rozvoja,
- ✓ vzdelávanie zamestnancov verejno-súkromných partnerstiev, ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja
- ✓ propagačné podujatia a vzdelávanie vedúcich pracovníkov verejno-súkromných partnerstiev, súvisiace s prípravou na prístup Leader (účasť na workshopoch, školeniach.)

8. 2 Personálne zabezpečenie PHSR – vytvorenie koordinačných skupín zabezpečujúcich realizáciu plánov z PHSR v budúcnosti

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu PHSR sa proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych projektov v podobe rámcových akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii.

V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov – zriadiť pracovný tím pre implementáciu a delegovať naň túto úlohu. Pracovný tím by mal vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jeho činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v kapitole 7 – Akčné plány. Každý projekt má stanoveného garanta (subjekt zodpovedný za realizáciu), prípadne aj spolupracujúce subjekty. To znamená, že úlohou pracovného tímu nebude priamo realizovať jednotlivé projekty, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekryvanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

Nevyhnutnou podmienkou plnenia programu je teda administratívne zabezpečenie jeho realizácie. Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány tímu s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

1. Výbor pre PHSR – ide o poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude:

- v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHSR a stav finančného čerpania prostriedkov,
- posúdiť dopadovú analýzu PHSR,
- posúdiť plán na ďalšie obdobie,
- navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHSR.

2. Komisia strategického rozvoja – predstavuje výkonný útvar zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHSR. Úlohou útvaru bude:

- vypracovávať projekty (alebo participovať na ich tvorbe v spolupráci s profesionálmi),
- koordinovať projekty,
- monitorovať realizáciu projektov,
- vypracovávať dopadové analýzy projektov,
- spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii projektov,
- vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHSR,

- dohliadať nad ekonomickým čerpaním projektových prostriedkov,
- zbierať podklady o projektoch v rámci PHSR realizovaných inými subjektami,
- viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce,
- sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci,
- poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

3. Koordinátor pre stratégiu – bude mať za úlohu:

- fungovať ako výkonný tajomník,
- koordinovať realizáciu PHSR,
- predkladať správy,
- podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR,
- koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce,
- zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce,
- podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

4. Vlastní zamestnanci obce a jej obyvatelia

Do realizácie PHSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci, príp. obyvatelia obce Kotmanová.

Vo všeobecnosti sa odporúča zloženie pracovného tímu z nasledovných osobností:

- starosta obce,
- odborné komisie pri OZ,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať na rozvoji obce),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

9. Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR

Pracovný tím pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj **monitorovaciu úlohu**. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov).

Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov (akčné plány) – úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Monitorovanie realizácie PHSR obce budú uskutočňovať jednotlivé orgány pracovného tímu:

- výbor pre PHSR,
- komisia strategického rozvoja,
- koordinátor pre stratégiu.

9.1 Spôsob monitorovania PHSR

Monitorovanie plnenia PHSR bude vykonávať komisia strategického rozvoja. Koordinátor pre stratégiu bude pravidelne pripravovať správy o postupe realizácie a príprave projektov, o vlastnej činnosti a o iných aktivitách súvisiacich s plnením PHSR.

Koordinátor pre stratégiu bude predkladať na zasadnutia výboru správy o realizácii PHSR, pre posúdenie súladu aktivít s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Výbor vydá k realizácii stanovisko, ktoré sa predloží poslancom na Obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní ročných rozpočtov.

Počas roka sa môže každý poslanec obecného zastupiteľstva oboznámiť s priebehom plnenia PHSR u členov komisie strategického rozvoja alebo u Koordinátora pre stratégiu.

9. 2 Vyhodnotenie a spôsob modifikovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dokument živý, prístupný a adaptabilný na meniace sa podmienky. Je v ňom síce stanovená určitá línia rozvoja obce, ktorá definuje smerovanie obce v najbližších rokoch. Poukazuje na to, ktoré priority je z hľadiska stanovených cieľov potrebné naplniť tak, aby sa zabezpečil trvalo udržateľný rozvoj obce.

Všetky zmeny v dokumente schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré zároveň kontroluje, monitoruje a hodnotí plnenie stanovených cieľov tohto strategického plánu. Realizáciu jednotlivých opatrení koordinuje starosta obce, resp. vybraní a poverení zástupcovia.

Popis činnosti monitorovacieho výboru, t.j. komisie strategického rozvoja:

1. spracovať monitorovaciu správu PHSR za príslušný rok každoročne v termíne do 30. 4. nasledujúceho roku,
2. prezentácia monitorovacej správy pred obecným zastupiteľstvom,
3. stanoviť hodnoty ukazovateľov pre jednotlivé aktivity,
4. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení,
5. aktualizácia PHSR obce na základe výsledkov monitorovacej správy prípadne podnetov obecného zastupiteľstva.

Súčasťou monitorovacej správy sú monitorovacie formuláre, ktoré sa vyplňajú pre každú aktivitu samostatne. V monitorovacom formulári sa sleduje najmä miera plnenia danej aktivity v porovnaní s plánovanými hodnotami ukazovateľov.

Spôsob modifikovania PHSR

Predkladať návrhy na modifikovanie PHSR bude v právomoci Výboru pre PHSR. Koordinátor pre stratégiu môže tiež predkladať Výboru návrhy na doplnenie PHSR. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť Útvaru návrh na modifikovanie PHSR.

Na zasadnutia výboru pre PHSR v termíne schvaľovania obecného rozpočtu predloží koordinátor pre stratégiu dopadovú analýzu plnenia PHSR.

Doplnenie PHSR sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na doplnenie PHSR, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PHSR bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Výboru pre PHSR alebo obecného zastupiteľstva.

Záver

PHSR obce Kotmanová je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, jej prioritné rozvojové oblasti, ciele a aktivity smerujúce k ich naplneniu. Predstavuje nástroj na efektívne riadenie rozvoja, prostredníctvom navrhnutých opatrení na riešenie akútnych problémov obce a jej obyvateľov, ale aj na využitie definovaných potenciálov ďalšieho rozvoja obce.

Vypracovanie programu prispeje k splneniu jedného zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Vypracovanie takéhoto dokumentu vyplýva zo zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa podpora regionálneho rozvoja na úrovni obce uskutočňuje v súlade s programovaním na základe programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Zámerom vypracovania dokumentu PHSR obce bolo špecifikovať problémové oblasti, vytvoriť podmienky pre efektívnejšie využívanie finančných zdrojov pri realizácii prioritných opatrení a naštartovať tak proces trvalo udržateľného rozvoja obce Kotmanová. Dokument PHSR obce Kotmanová bol vypracovaný pre časový horizont na obdobie 2007 – 2013 v úzkej spolupráci spracovateľa dokumentu a pracovnej skupiny vytvorenej z vybraných zástupcov obce.

Bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie priorít a opatrení rozvoja obce Kotmanová. Z hľadiska štruktúry bol rozčlenený na štyri základné časti. Prvá časť charakterizuje samotný dokument, jeho štruktúru a potrebu vzniku. Druhá časť je analytická, ktorá popisuje skutkový stav obce Kotmanová v jednotlivých oblastiach života v súčasnosti. Jej súčasťou je aj dotazníkový prieskum, analýza zistených problémových oblastí a SWOT analýza. Tretia časť predstavuje strategickú – návrhovú časť, v ktorej sú zadefinované hlavné priority a opatrenia rozvoja obce Kotmanová na stanovené obdobie.

Hlavným cieľom PHSR obce Kotmanová je zlepšiť kvalitu života občanov, sociálnu súdržnosť obce, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja a vytvoriť plán projektov tak, aby obec Kotmanová svojím rozvojom rástla a prispievala v rámci Banskobystrického samosprávneho kraja k znižovaniu disparít vo všetkých oblastiach každodenného života obyvateľov tohto regiónu.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú možné komplikované vlastnícke vzťahy. Realizátormi PHSR nie je len obec a miestna samospráva, ale aj podnikateľské subjekty, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta perspektívne s viac zdrojovým financovaním.

Schválený PHSR je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové aktivity a opatrenia, resp. môžu sa niektoré aktivity a opatrenia rušiť. PHSR obce Kotmanová je rozvojový dokument, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Použitá literatúra a zdroje údajov

Literatúra

- CD: Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici: Obce Banskobystrického kraja v roku 2003.
- CD: Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici: Vekové zloženie obyvateľstva Banskobystrického kraja. 2005.
- CD: Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici: Stav a pohyb obyvateľstva Banskobystrického kraja. 2005.
- Drenko Jozef – Kotmanová 1393 – 1993, Lučenec, Kotmanová 1993.
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Kotmanova>.
- <http://www.kotmanova.sk>.
- <http://www.mikroregjavor.sk/kotmanova.htm>.
- <http://www.novohrad.com/sk/kategoria/obce/Kotmanova/>.
- <http://www.obce.info>.
- Národný strategický referenčný rámec SR 2007 – 2013.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013.
- Program sociálneho a ekonomického rozvoja mikroregiónu Javor. 2002.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Štatistický úrad SR, 2002.
- TU Zvolen, Fakulta ekológie a environmentalistiky: Krajinárska štúdia Mikroregión Javor. 2006.
- Vlastivedný Slovník obcí na Slovensku I. Veda, 1976.
- Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.

Metodický základ

- Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2004.
- Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Enterplan, 2002.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce – význam, štruktúra a základné metodické tézy. 2004.

Štatistické informácie a stanoviská pre PHSR

- Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici,
- Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Lučenci,
- Obecný úrad Kotmanová,
- iné právnické a fyzické osoby,
- vlastné zdroje z prieskumu – dotazníky a formuláre na identifikáciu projektov.

Prílohy

- Dotazník pre prípravu PHSR obce Kotmanová,
- Schéma vzájomného vplyvu problémových oblastí na rozvoj obce Kotmanová,
- Štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností (OKEČ),
- Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva obce Kotmanová zo dňa XY. septembra 2007.

Prílohy